

TWENOT

**TWEEDE
NEDERLANDSE
ORGANISATIE VAN
TANKHOBBYISTEN**

DE TANK

165

December 2003

In dit nummer o.a.:

Fennek

**Cadillac Gage
V-100 Commando (2)**

Deckungszielgerät

DE TANK

TWEede Nederlandse Organisatie van Tankhobbyisten.

DE TANK is een tweemaandelijks uitgave van de vereniging **TWENOT**. Zij wordt aan alle leden gratis toegezonden. In de rubriek **VRAAG & AANBOD** kunnen leden niet-commerciële advertenties plaatsen.

Copy voor **DE TANK** moet uiterlijk de vijftiende van iedere oneven maand bij de redactie zijn. Bij aanlevering van copy op discette of per email: ten minste Word 6.0

Internet: <http://www.twenot.nl>; **e-mail:** twenot@twenot.nl; **ISSN:** 1382-8991

BESTUUR:

Voorzitter

Marc van Etten, [REDACTED]

Vice-voorzitter

Eric Sikkema, [REDACTED]

Secretaris + speciale activiteiten

Marc Tempels, [REDACTED]

Penningmeester

Kees Blijleven, [REDACTED]

Website

Rob Plas, [REDACTED]

Lid

Jan Willem Stokkers, [REDACTED]

REGIOCOÖRDINATOREN

Noordwest Nederland:

Jan van Veen, [REDACTED]

Noordoost Nederland:

Wim Oldekamp, [REDACTED]

Midden Nederland:

Peter Vierhout, [REDACTED]

Zuidwest Nederland:

Bert Lindeboom, [REDACTED]

Zuidoost Nederland:

Marc van Etten, [REDACTED]

[REDACTED]

SECRETARIAAT

of

Postbus 357
8000 AJ ZWOLLE

REDACTIE

Jan van Veen

Kees Blijleven

LIDMAATSCHAP per kalenderjaar: t/m 18 jr € 11,50; > 18 jr € 14,-; buitenland € 20,50
Betaling op postbank 3026112 t.n.v. TWENOT, Heiloo

HET GEHEEL OF GEDEELTELIJK OVERNEMEN VAN ARTIKELEN EN/OF AFBEELDINGEN IS TOEGESTAAN NA (SCHRIFTELIJKE) TOESTEMMING VAN DE REDACTIE.

DE REDACTIE IS NIET AANSPRAKELIJK VOOR EVENUELE ONJUISTHEDEN OF OMISSIES IN DE TANK EN IS NIET VERANTWOORDELIJK VOOR DE INHOUD VAN DE HAAR GELEVERDE KOPIJ. ZIJ BEHOUDT ZICH HET RECHT VOOR INGEZONDEN STUKKEN ZONDER OPGAVE VAN REDENEN TE WEIGEREN, IN TE KORTEN OF INHOUDELIJK TE WIJZIGEN.

VERENIGINGSNIEUWS

Verslag 3^e TWENOT bijeenkomst te Sneek op 25 oktober 2003

Algemeen

Aantal bezoekers volgens de presentielijst: 82. Zoals altijd schreef lang niet iedereen zijn naam op de lijst, ondanks herhaalde oproepen hiertoe. Volgens mijn waarneming en die van Wim Oldekamp zijn er gedu-

rende de gehele dag zo'n 150 tot 200 personen c.q. leden geweest.

Regio-Noord heeft op de zaterdagmorgen de zaal ingericht voor de wedstrijd en handel. Alle aanwezige tafels waren gereserveerd, echter een aantal mensen (Scale-Line en de IMM) arriveerden door omstandigheden wat laat.

Vanaf 10.00 begon de zaal vol te lopen en werden modellen ingeschreven. De jurering begon om klokslag 10.00 uur meteen met drie juryteams. Jan Willem en Eric hebben het geheel begeleid c.q. geleid. Om ca. 14.15 uur was het jureren gereed en na de puntentelling zijn we om 14.40 uur gestart met de prijsuitreiking.

De modelbouwwedstrijd in cijfers: (tussen haakjes de aantallen van Overloon op 14 juni 2003)

Totaal aantal ingeschreven modellen:	57 (72)
Voertuigen (klasse V):	33 (37)
Diorama's & Vignetten (klasse D):	17 (22)
Figuren:	7 (13)

Een redelijk aantal overige modellen (ca. 40 stuks) stond wel op de tafels, maar was niet ingeschreven voor de wedstrijd. In het totaal heb ik op de wedstrijd- en showtafels ca. 100 modellen geteld.

De prijzen;

Klasse	Goud	Zilver	Brons	Geen prijs
V:	2 (3)	9 (11)	12 (15)	9 (8)
D:	0 (4)	2 (6)	8 (8)	7 (4)
F:	1 (2)	3 (6)	1 (1)	2 (3)
Totaal	3 (9)	14 (23)	21 (24)	18 (16)

De puntengrenzen waren als volgt getrokken: brons: 15 t/m 18 punten; zilver: 19 t/m 22 punten; goud: 23 t/m 25 punten.

Je kunt zien dat door het wat hoger leggen van de "lat" de verschillen liggen bij het goud en zilver. Ondanks het feit dat er 15 modellen minder ingeschreven waren dan in Amersfoort zijn de verschillen in brons en geen prijs minimaal. Dit zou kunnen aantonen dat de kwaliteit van de modellen op gelijk niveau blijft c.q. stijgt en dat, als er minder modellen worden ingeschreven, dit ten koste gaat van de "kwalitatief betere" modellen omdat de grenzen voor goud en zilver anders worden gelegd. Er kan, met enige voorzichtigheid, ook worden geconcludeerd dat het niveau van de diorama's afzakt c.q. achterblijft.

Best of Show;

Jan Coen Wijnstok met een 1 op 3,5 figuur van een Mudjahed strijder uit Afghanistan, bewapend met een AK-47. Deze figuur is naar zijn eigen persoon gemaakt, met een bijzondere en perfecte afwerking.

Aan het einde van de dag hoorde ik enig "gemor" over het feit dat de Best of Show wederom een figuur was en dat dit eigenlijk niet past bij een vereniging van *tankhobbyisten*. Ondanks het feit dat we een aantal jaren geleden juist op verzoek van de leden "figuren" als een aparte klasse hebben ingevoerd en

het dus logisch is dat een figuur ook Best of Show kan worden, zullen we in het bestuur bespreken of het wedstrijdreglement moet worden aangepast. Bijvoorbeeld: figuren komen niet in aanmerking voor Best of Show.

Het winnende model en zijn maker.

Bestuur

Aangezien er geen zaken waren die de aandacht vroegen zijn er geen mededelingen gedaan namens het bestuur.

De locatie in Sneek heeft nog enig groeipotentieel. Mocht dit in de toekomst nodig zijn dan kunnen de verbindingshal tussen de zaal en het bargedeelte en het bargedeelte zelf ook worden ingeschakeld.

In zijn geheel mogen wij spreken van wederom een geslaagde en drukke TWENOT-dag. Alle prijswinnaars nogmaals gefeliciteerd en alle leden van Regio Noord nogmaals bedankt!

Namens het bestuur
Marc Tempels, secretaris

Helaas heeft de wedstrijd, en met name het jureren, tijdens de laatste bijeenkomst in Sneek een vervelende nasleep gekregen. Een bestuurslid heeft zijn model een tweede keer ter jurering aangeboden omdat het zijn inziens de eerste keer op onjuiste gronden te laag was gewaardeerd. Dit is door een aantal leden opgemerkt en het heeft, begrijpelijk, de nodige discussie en onrust opgeleverd.

Helaas is een en ander door een anonieme berichtgever aangezwengeld op de website van de Twenot, waardoor de reacties van andere bezoekers van de website voornamelijk zijn handelwijze betroffen en niet de inhoud van zijn bericht. Deze kwestie is inmiddels met de betrokken persoon besproken en op bevredigende wijze afgehandeld en doet hier niet meer ter zake. De berichtgever heeft zijn excuses aangeboden aan het bestuur en wat veel belangrijker is: ingezien dat hij zich beter rechtstreeks tot het bestuur had kunnen wenden, of op zijn minst zijn bericht met naam en toenaam had kunnen publiceren.

Wat wel ter zake doet is de precieze gang van zaken. Het betreffende model was ingeschreven in de klasse "Voertuigen", wat volgens het wedstrijdreglement inhoudt dat alleen het model op zich bekeken en gewaardeerd wordt. De aanwijzingen die het betreffende juryteam op het juryformulier had gezet hadden echter betrekking op de ondergrond waarop het model was geplaatst, hetgeen deed veronderstellen dat de lage waardering van het model veel meer was veroorzaakt door de beoordeling van de ondergrond dan van het model zelf.

Hierop besloot het bewuste bestuurslid, in samenspraak met twee andere bestuursleden, zijn model als test opnieuw te laten jureren, maar deze keer zonder de ondergrond. Het model werd nu beduidend hoger gewaardeerd.

Hiermee had de zaak afgedaan moeten zijn, maar helaas is toen besloten de hoogste waardering aan te houden. Dit heeft begrijpelijk aanleiding gegeven tot de gedachte dat bestuursleden hun model een tweede keer kunnen laten jureren indien de eerste uitslag niet naar hun zin is. Er is door betrokkenen voorbij gegaan aan het wedstrijdreglement waarin in punt 8 duidelijk wordt gesteld dat de jury uitslag bindend is en zij hebben niet onderkend dat deze handelwijze de

nodige onrust zou kunnen veroorzaken onder de leden.

Na uitgebreid overleg heeft het bestuur het volgende besloten:

- voor het betreffende model wordt de oorspronkelijke waardering aangehouden;
- er zal tijdens de wedstrijden beter op worden gelet of het jureren op de juiste manier gebeurt;
- aan het wedstrijdreglement zal het volgende worden toegevoegd: "Indien tijdens het jureren of vlak daarna blijkt dat een model beoordeeld is op zaken die niet relevant zijn binnen de klasse van inschrijving, dan zal na uitleg aan het team het betreffende model opnieuw beoordeeld worden door dit zelfde team."

Tijdens de juryworkshop in Bodegraven is al uitgebreid gesproken over een totaal nieuw juryformulier, namelijk een met een groter aantal korte vragen die met ja of nee moeten worden beantwoordt. Hierdoor is er veel minder ruimte voor vrije interpretatie door juryleden, waardoor de jurering objectiever wordt. De puntentelling is dan nog slechts een kwestie van de "ja" antwoorden optellen, plus de punten voor één open vraag betreffende de originaliteit/artistische waarde. Dit concept zal versneld worden uitgewerkt en bij gebleken geschiktheid in gebruik worden genomen.

Wij hopen deze zaak hiermee naar voldoening te hebben afgehandeld, duidelijkheid te hebben verschaft en daarmee het vertrouwen van de leden in onze integriteit in stand te hebben gehouden.

Reacties op deze verklaring kunt U sturen naar: of schriftelijk naar de secretaris. Reacties op het prikbord zullen worden verwijderd, niet als censuur, maar om te voorkomen dat deze zaak zich buiten onze invloed om een verkeerde kant op ontwikkelt. Dit zou de vereniging geen goed doen en zowel de leden als het bestuur in een verkeerd daglicht stellen.

Namens het Twenot bestuur:

Marc van Etten, voorzitter

Rob Plas, o.a. wedstrijd- en jurycoördinator

Foto's voorpagina:

Foto boven: een M4 High Speed rupstrekker met 155 mm "Long Tom" (foto archief US Army).

Grote foto: het Licht Verkenning- en Bewakingsvoertuig FENNEK (foto: Gerard van Oosbree, Dutch Defence Press)

AGENDA

14 december	: Regiomiddag Noordwest Nederland, Haarlem
26, 27 + 28 december	: "Flashback", Militariemarkt, historical show, modelbouw, etc. Brabanthallen, Den Bosch (10.00 tot 18.00 uur)
10 januari	: Regiobijeenkomst Regio Noordoost, Ureterp
17 januari	: KLEINSCHALIGE regiomiddag, Johan Groen, Zeist
7+8 februari	: Modelbouwshow, Zeelandhallen, Goes
? februari	: Trucks & Tracks, Folkstone (GB)
21 februari	: Open modelbouwdag Sneek
28 februari	: Regiomiddag Midden, Museum 's Schildershuis, Driebergen.
6 maart	: 1° TWENOT ledenbijeenkomst, Bernhardkazerne, Amersfoort
20 maart	: Flanders Contest, Antwerpen (B) (datum nog onder voorbehoud!)
? maart	: IMM Regio 4 bijeenkomst, Wesel (D)
17 april	: Regiobijeenkomst Regio Noordoost, Ureterp
17+18 april	: Museum Weekend, YP-408 op herhaling, Infanterie Museum te Harskamp,
21 t/m 25 april	: Intermodellbau, Dortmund
8+9 mei	: Besky Kit Show 2004, Kopervince (CS)
29 mei	: Regiobijeenkomst Regio Noordoost, Ureterp
19 + 20 juni	: Open Dagen Kon. Luchtmacht, Vliegbasis Volkel
26 juni	: 2° TWENOT ledenbijeenkomst, Best dan wel Overloon
21 t/m 25 juli	: War & Peace Show 2004, Beltring (GB)
? september	: E-Day, Plzn (CS)
? september	: EuroMilitaire, Folkestone (GB)
2 oktober	: Specialistentreffen Kleine Schaal IMM, Lüdinghausen (D)
16 + 17 oktober	: DUZI, Wesel (D)
? oktober	: Nationale Modelbouw Manifestatie, Soesterberg
23 oktober	: 3° TWENOT ledenbijeenkomst, De Spil, Sneek
6 november	: IPMS Nationals, Nieuwegein
13+14 november	: Modelbouw 2004 te Hasselt (B)

Standbemanning voor de Modelbouwshow te Goes op 7 en 8 februari 2004

Hallo Twenotters,

Zaterdag 7 en zondag 8 februari 2004 is er weer de jaarlijkse modelbouwshow in de Zeelandhallen te Goes. Uiteraard zal de Twenot daar aanwezig zijn met een attractieve stand. Als je de show dit jaar eens van een andere kant wilt zien, dan ben je met je modellen van harte welkom als standbemanning.

Ben je geïnteresseerd, neem dan contact op met **Bert Lindeboom**, tel.nr. [REDACTED] of e-mail: [REDACTED]

VRAAG & AANBOD (de enige manier om *alle* TWENOT leden te bereiken!)

John Verbiest, [REDACTED]

[REDACTED] schrijft:

"Ik ben bezig een project te realiseren over Market Garden, op schaal 1/72, in de vorm van een 7 tal diorama's ter grootte van 4 bij 2 m.

1°: Handelt over een Engels vliegveld (Tarrant Rush-ton) waarvandaan tugs en gliders vertrekken naar de LZ/DZ;

2°: Handelt over de luchtvloot die naar de verschillende LZ's trekt met hun sleep. Dus geheel in de lucht;

3°: Handelt over de landingen op de Ginkelse Heide en het uitladen van gliders en verzamelen van para's bij het RP;

4°: Handelt over de "triumftocht" van 2nd Para langs de Benedendorpseweg in Oosterbeek naar Arnhem;

5^e: Handelt over de pontonbrug bij Son waarover 30 Corps net passeert en waar de 101st US AD in gevecht is met het Duitse 1st FA;

6^e: Handelt over de brug bij Arnhem. De hele omgeving en de brug worden nagebouwd. Het moment dat de verkenningafdeling van de 9e SS over de brug trekt en de Britse para's het vuur gaan openen is het moment dat uitgebeeld zal worden;

7^e: Handelt over de perimeter bij Oosterbeek rond Hartenstein.

Voor deze 7 diorama's heb ik nog een aantal specifieke modellen nodig of informatie hoe ik hier aan kan komen. Ik zoek derhalve ongebouwde en/of gebouwde modellen, schaal 1/72, van Engelse voertuigen uit de periode 1940-1944. Het gaat om de volgende typen: Bedford, Ford, Morris, Scammel, Austin, Willy jeeps, GMC DUKW en een Engelse pantserwagen Humber Mk.IV.

Voorts antitankgeschut; 75 mm Pack Howitzers, 6 pponder AT, 17 pponder AT, 3" mortieren.

Tevens Citroen en Renault trucks, een Nederlandse vuilniswagen alsmede een truck met verhuistrailer, alles uit de periode 1940-1944.

Contacten en/of informatie/adviezen aangaande dit project stel ik eveneens op prijs.

R.C. Schouten, [REDACTED]

[REDACTED] vraagt te koop: het Kleines Kettenkraftrad, schaal 1:9, gebouwd, ongebouwd, beschadigd of incompleet.

Ton Burger, [REDACTED]

[REDACTED] heeft te koop:

- . 1 Schoenendoos met 1/35 modelletjes en restanten: € 2
- . 1 schoenendoos met 1/72 en 1/87 modelletjes, huisjes en restanten: € 2
- . 3 lange dunne halogeenlampen: gratis
- . 1 lineairgeleiding uit typemachine: gratis
- . wat restanten van RC-autootjes: gratis
- . Italeri 1/72 Horsa Glider, ongebouwd in doos, extra delen: € 15
- . Zvezda 1/35 6-ponder AT kanon ongebouwd in doos: € 10
- . Tamiya 1/35 6-ponder AT kanon ongebouwd in doos: € 10
- . "Russisch merk" 1/72 Hotspur Glider, ongebouwd in doos: € 12,50
- . Tamiya 1/35 7,5cm LeIG18 witmetaal ged. geb. met doos: € 10
- . Kirin 1/35 mijnenrol voor T-34, moeilijkste werk al gedaan, € 13
- . Italeri 1/35 PAK 40 ongebouwd in doos: € 5

(advertentie)

www.airbrush-almere.nl

De enige airbrush-shop in Nederland!

AIRBRUSH SERVICES ALMERE

*Het Eldorado
voor de modelbouwer*

Voor materiaal, cursussen en deskundig advies.

Wij kunnen alles leveren wat met airbrush te maken heeft. Altijd meer dan 600 airbrushpistolen in huis!

Importeur van o.a. Harder & Steenbeek airbrushmateriaal zoals de **EVOLUTION, FOCUS, COLANI** en de bijbehorende verven.

U kunt o.a. per e-mail bestellen. Wij sturen alles per post of besteldienst. Langskomen kan natuurlijk ook.

www.airbrush-almere.nl

Operetteweg 26 (ingang Musicalstraat)
1323 VA Almere
036-5331531

- . Verlinden 120mm 3,7cm PAK 36, ongebouwd in doos, € 20
- . Airfix 1/72 Tiger 1 ongebouwd in origineel zakje: € 5
- . Airfix 1/72 Tiger 1 ongebouwd in doos: € 5
- . Airfix 1/35 M6 AT gun carriage Dodge, ongebouwd in doos: € 10
- . 1 doosje met een stuk of vijf 1/87 vrachtwagens (civiel): € 2
- . "merk=?" 1/72 SdKfz 251/1-D witmetaal, ongebouwd: € 2,50 (2x)
- . SHQ Miniatures 1/72 Bren carrier met 3 inch mortier, witmetaal, ongebouwd: € 10
- . Robbe Compact 2 kanaals zender met ontvanger, niet getest: € 15
- . en voor aankleding van de vitrine: Schaal 1/1 Engelse verrekijker 1944 met tas: € 25

Gevraagd: 1/87 Roco Kettenkraftrad.

RUUD van der STORM, [REDACTED]

[REDACTED] vraagt zolderopruiming, half afgebouwde modellen en complete dozen, alle merken in de schaal 1:35, tanks,

pantserwagens en trucks. Ook zoekt hij verzamelingen Roco minitanks in 1:87 om zijn collectie aan te vullen.

Aangeboden: te ruil of te koop: Trident kits, 1:87, metaal; Roco minitanks; Roskopf tanks en vrachtwagens; Airfix, Fujimi, Hasegawa en Matchbox bouwkits, vliegtuigen en voertuigen, 1:72 + 1:76, nieuw in doos.

U kunt bellen voor inlichtingen. Lijsten worden op aanvraag kosteloos toegestuurd.

Bats Peters, [REDACTED]

[REDACTED] is op zoek naar camouflage-schema's van Russische c.q. Oostblok en Finse voertuigen. Met name die van BRDM2, BMP, T55, T72 en T80
Wie kan helpen?

Hans Leppen, [REDACTED]

[REDACTED] (na 21.00 uur), [REDACTED] heeft te koop (de prijzen staan er tussen haakjes achter):

Tamiya: Bren Carrier (14); Type 97 late version (14); Type 90 MBT (19); KV-I (9); Italeri: Dodge WC54 Ambulance (12); Chevrolet 15CWT (12);

PzKpfw. Ib (9); LTV(A)1 Alligator (14); Academy: M551 Sheridan + etsset (24); Centurion MkIII (19); HiPM: PzKpfw. Ia Modificado (14); CMK: Brumm-bär early version (17); Dragon: M46 (14).

Johan Groen, [REDACTED]

[REDACTED] (na 20.00 en vóór 23.00 uur) heeft te koop of te ruil:

- Armour Series mo. 9, Sonderpanzer, door Spielberger & Feist, uitgave 1968. € 10,-
- Tank Battles in Miniatures, a Wargamers Guide to the Arab-Israeli wars since 1948, Bruce Quarrie, uitgave 1978. € 5,-
- The Guinness Boof of Tank Facts and Feats, a record of armoured fighting vehicle achievement, Kenneth Macksey, uitgave 1972. € 10,-
- 1 / 2 TH9-314/271, Technische handleiding DAF YA314, origineel. € 7,50
- 1 TH9-231/A Technische handleiding, Carrier, personeel, M113A1. Twee exemplaren, origineel. € 7,50
- 2 TH9/231/A Technische handleiding, Carrier, personeel, M113/A1, origineel. € 10,-

CONTRIBUTIE 2004

Ongeveer tegelijk met deze TANK ontvangt u, in een aparte enveloppe, de acceptgiro voor de contributie voor het komende jaar. Dankzij een financieel beleid, waarvan de belangrijkste peiler is het streven de kosten zo laag mogelijk te houden, hoeft de contributie wederom niet te worden verhoogd.

Ook in 2004 houden we vast aan de regel dat u DE TANK (in februari) alleen ontvangt *indien* de contributie door de penningmeester is ontvangen. Voorkom dus teleurstelling en betaal NU!

Leden die in het buitenland wonen kunnen hun contributie (€ 20,50) ook contant naar de penningmeester sturen. Adres: [REDACTED]

PS: Omdat er in de modelbouw heel wat moet worden gemeten, ontvangt u bij de acceptgiro een hulpmiddeltje daarvoor.

De Jurycursus, een avond met een onverwachte wending.

Zo'n 20 mensen hebben begin oktober in een zaaltje in Bodegraven deelgenomen aan de door mij gegeven "jurycursus". Ik heb daar getracht de filosofie van het wedstrijdjurieren zoals de TWENOT deze ziet, over te brengen aan mensen die het inmiddels vertrouwde systeem een warm hart toedragen.

Ondanks dat we nu twee jaar met de nieuwe jury-aanpak werken, zaten er toch nog te veel haken en ogen aan om het allemaal zo te krijgen zoals wij het als bestuur het liefst willen hebben. Dat ligt niet aan de mensen die tijdens de wedstrijden jurieren, maar meer aan de onbekendheid met onze gedachtegang en de eerlijk gezegd niet altijd even duidelijke vragen op de

formulieren. Het was dan ook de bedoeling dat ik net zo goed van de deelnemers zou leren als zij van mij.

Het belangrijkste euvel waar we als wedstrijdleiding steeds weer mee geconfronteerd worden is het feit dat niet elke groep mensen een model op gelijke wijze bekijkt en beoordeelt. Dit resulteert soms in onterecht lage of hoge waarderingen, wat soms wel prettig, maar meestal niet eerlijk is.

De hoofdmoot van de presentatie was er dan ook op gericht het bekijken en beoordelen van modellen op één lijn te krijgen. Na een stuk theorie en daarna een heel belangrijk stuk praktijk was er tijd voor een vragenuurtje, waarbij er echter al snel een gezonde discussie ontstond over wat er scheef zat in de manier van beoordelen en hoe dat te verbeteren. Met de huidige methode is in principe niets mis, maar hij laat te veel ruimte voor vrije interpretatie door de juryleden, waardoor de verschillen tussen de deelnemende juryteams ontstaan. Op een gegeven moment werd er echter geopperd dat het misschien beter zou zijn om aan de hand van bijvoorbeeld 25 exacte vragen tot een eindresultaat te komen in plaats van de huidige vijf vragen te hanteren die de juryleden heel veel ruimte geven voor vrije keuzes. Omdat dit idee mij eigenlijk direct aansprak ben ik hier mee verder gegaan en na wat gepraat en later thuis flink wat denkwerk is er voor elke klasse een geheel nieuw juryformulier uitgekomen, met 20 vragen die de jury met ja of nee moet beantwoorden. Deze vragen zijn zo

opgebouwd dat bijvoorbeeld conversies of scratch-build projecten wel wat zwaarder worden gewogen dan modellen die zo uit de doos zijn gebouwd, maar ook weer niet zodanig dat een "uit de doos" model bij voorbaat kansloos is voor een hoge score. Een moeilijker project zal iets hogere punten kunnen scoren, maar als de afwerking en/of uitvoering hier en daar wel wat beter hadden gekund dan zal dit óók in de jury worden betrokken.

Naast de 20 ja/nee vragen mag de jury ook nog een score van 1 tot 5 punten geven voor originaliteit/artistieke waarde, zodat dit behoorlijk kan meetellen in een beoordeling, doch zonder te overheersen. Zo kom je aan een maximum totaal van 25 punten.

Het bestuur is op dit moment druk bezig met het bijhouden van de diverse formulieren. De planning is om de nieuwe formulieren op de eerste bijeenkomst van 2004 in gebruik te nemen. Ik hou U op de hoogte via DE TANK.

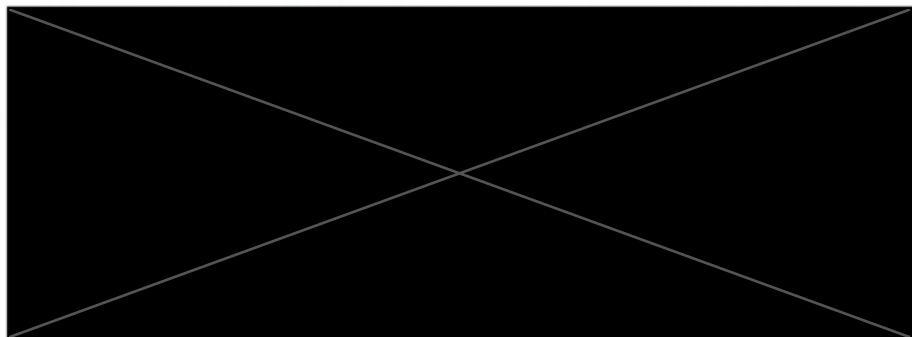
Rest mij om de deelnemers, die belangeloos hebben meegedaan aan de cursus, te bedanken voor hun inzet, J.W. de Boer voor zijn laptop en Bert Takken voor de haastig opgehaalde kopieën die ik vergeten had! Er zal in 2004 een herhaling van deze cursus worden gegeven, maar dan in de Regio Noord omdat er vanuit die hoek veel vraag naar was.

Rob Plas

NIEUWE LEDEN

Naam	Adres	Woonplaats	Telefoon	E-mail
------	-------	------------	----------	--------

M. BOMHOF
M.C. van GINKEL
I. KOOTJE
J. LANDMAN
S.H. MINDERTSMA
J.W. MOL
A. PAANS
P.A. PEEKSTOK
S. POWELS
M. SCANU
L. VEENS

Welkom bij TWENOT!

NB: Ledenlijsten zijn op aanvraag verkrijgbaar. Stuur een mailtje naar Kees Blijleven, email en hij komt naar je toe.

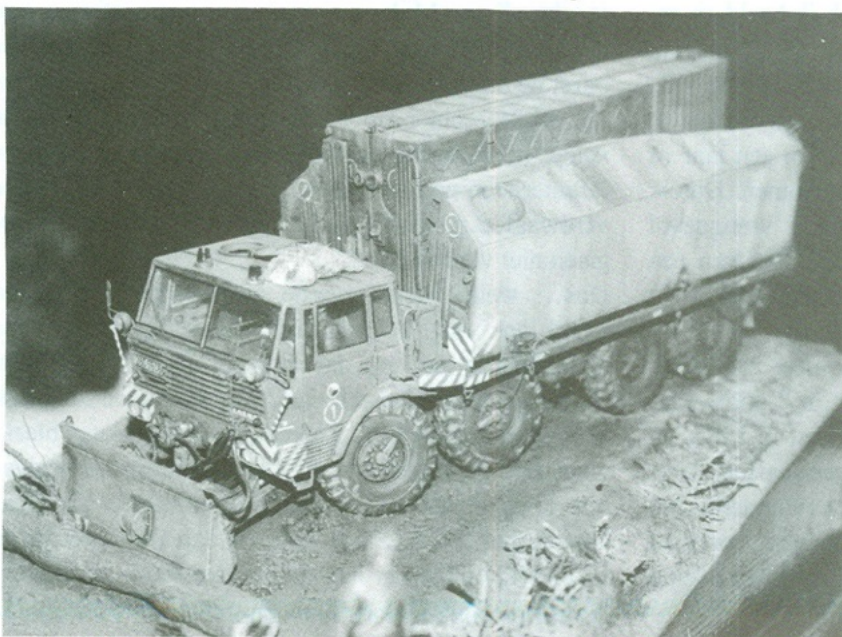
Regio Midden

TWENOT "in den vreemde"

Op 20 september j.l. werd door de firma Eduard uit Tsjechië (bekend bij allen vanwege hun etchings) voor de 3^e keer het modelbouwfestival 'E-day' in Pilsen (Pilsen) gehouden. Gezien het internationale karakter van deze dag zal het niemand verwonderen dat TWENOT hier een stand had ingericht (zie onderstaande foto).

Met als locatie een mooi groot gebouw van de militaire schietvereniging was er een modelbouwfestival en -wedstrijd van grote klasse georganiseerd. Naast de wedstrijd, waaraan meer dan 800 modellen deelnamen, waren er ook vele handelaren en producenten van alles wat het modelbouw hart begeert, aanwezig.

Vrijwel de hele range van modellen en modelbouwproducten in plastic, resin, koper (etchings), vacform, gips, papier, hout en wat al niet meer kond uitgebreid worden bekeken. Ook in gebouwde vorm waren er vele sterke staaltjes te zien, zoals een model van een TATRA T813 transportvoertuig voor brugpontons (zie de foto onderaan de bladzijde).

Deze modelbouw happening werd, zoals gebruikelijk is in Tsjechië, door complete gezinnen bezocht die met echte aandacht de modellen bekeken. Naast de ongeveer 5.000 bezoekers is ook de Tsjechische televisie langs geweest zodat wij nu met recht kunnen zeggen dat TWENOT wereldberoemd is in Tsjechië!

Aan het einde van de dag bleken wij met onze club stand een 3^e prijs behaald te hebben, zodat wij niet alleen een hele leuke maar ook een succesvolle tijd hebben gehad in Tsjechië. Volgend jaar weer!

Peter Vierhout.

1. Op zaterdag 17 februari houd ik thuis (te Zeist) van 13.30 tot 16.30 uur een bijeenkomst voor de **KLEINSCHALIGE** bouwers onder ons. Dus voor hen die bouwen in de schalen 1:72/76/87 en nog kleiner.

Onder het genot van een hapje en een drankje kan er worden gesproken over en gekeken naar elkaars modellen. Gezien de grootte van mijn woonkamer en keuken wil ik het maximum aantal deelnemers stellen op 12 tot 15. Roken is toegestaan, maar dan wel buiten op het overdekte terras.

Graag vooraf even aanmelden, parkeren is geen probleem

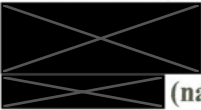
2. Mede namens regiocoördinator Peter Vierhout nodig ik u uit voor een regiomiddag in Driebergen, in het **Museum 't Schildershuis, van Rijkervorselstraat 2** in Driebergen.

Deze middag zal plaatsvinden op zaterdag 28 februari, van 13.30 tot 16.30 uur. U bent van harte welkom, met of zonder modellen, ik zal er voor zorgen dat er voldoende tafelruimte is. Wel vragen we een kleine bijdrage in de kosten, te weten € 2 per persoon.

De collectie van het museum is m.i. voor velen onder ons best de moeite van een bezoek waard. Hij bestaat uit een honderdtal poppen met Nederlandse uniformen, vanuit de oudheid tot heden.

Ook hier graag vooraf aanmelden op onderstaand adres.

Johan Groen,

(na 20.00 en vóór 23.00 uur)

Regio Noordwest Nederland

Op **zondagmiddag 14 december** houd ik een regio-middag bij mij thuis ([redacted] Haarlem). Als je komt, dan graag even bellen in verband met de stoelen en de fourage.

Hoe kom je er? Vanuit Amsterdam de A5 tot de stadspoort. Hier RA, het spoor onderdoor en bij de verkeerslichten LA. Over de brug RA, langs het water (het Spaarne). De 5^e straat LA (tussen de Bouwmarkt en een torenflat). Dan 1^e RA, weer 1^e RA en direct LA. Dit is de [redacted]

Vanuit Alkmaar: neem op de A9 de afslag Haarlem Noord/Santpoort. Onderaan LA, richting Haarlem, Vondelweg, N208. Steeds rechtdoor tot aan een kruising met verkeerslichten en links een brug. Hier RA, dan 1^e LA, weer 1^e LA en nog een keer 1^e LA. Dit is dan de [redacted]

Tot 14 december!

Jan van Veen

Scratch writing

Groen of???????

Wat heb ik gelachen de laatste weken om de commotie over de kleur van de nieuwe baret bij de Koninklijke Landmacht! En als ik al zit te grinniken, dan zal Frans Molenaar, ontwerper van het nieuwe Dagelijks Tenue van de KL, zich wel helemaal op zijn dijen slaan van doller pret!

Niet bekend met het verhaal? Let dan op. De KL kwam na jaaaarenlange studie tot de conclusie dat het huidige DT (Dagelijks Tenue, oftewel het nette pak) niet meer van deze tijd was. Daar heb ik beeld en geluid bij, want het pak stamt uit de jaren '60. Voor mij persoonlijk werd het ook tijd voor een nieuw DT, want als reservist hoor je natuurlijk een buikje te hebben. En sinds ik de dienst uit ben, nu een jaar of 7, ben ik inderdaad 5 hele kilo's aangekomen. Dus ik zag die hele exercitie met het nieuwe DT vreugdevol tegemoet, want dat bespaarde me de kosten van een nieuw jasje en een nieuwe broek! (Het nette pak moet je nl. zelf betalen)

Het nieuwe pak kreeg de werknaam mee: DT-2000. Ook dat is een goede traditie binnen de Landmacht: de slaapzak M-80 kreeg ik voor het eerst in 1985, en in de slaapzak M90 heb ik nooit mogen maffen, want ik ging in 1996 de dienst uit. Dus verwonderde het niemand dat al in 2003 een grote aanhanger, voorzien van het bijbehorend personeel, alle kazernes afgang om eenieder de maat te nemen.

Tot zover geen buitensporige problemen. KL-personeel is 'summa cum laude' geslaagd voor de cursus OMT (Omgaan Met Teleurstellingen). Dus ging men de paskamer in. Boze geesten beweerden dat zij die teveel waren aangekomen meteen via de zijdeur uit zowel de aanhanger als de KL werden geflikkerd, maar dat gebeurde niet. Toch een positief puntje in deze donkere tijden! Tot...het moment kwam dat men de kleur van de baretten bekendmaakte. Frans Molenaar, couturier van professie, had in zijn onmetelijke wijsheid bedacht dan een oranje baret de band met ons Koningshuis zou symboliseren. Dit stuitte echter op bezwaren tijdens optredens te velde. In de zomer kan je een compagnie ingegraven infanteristen nog wel door laten gaan voor een veldje verdwaalde goudsbloemen, in de winter is dit biologisch niet verantwoord.

Dus... welke kleur leverde geen problemen op en stond ook nog krijgshaftig? Jawel....groen! Frans distantieerde zich op dat moment enigszins laf van deze discussie. Hoewel...laf? Hij had waarschijnlijk een vooruitziende blik. Terecht, naar even later bleek, want één onderdeel van de KL maakte grote bezwaren. U raadt het al: het Korps Commando Troepen, kortom het KCT. Sinds jaar en dag (om precies te zijn: 1942) uitgerust met de Groene Baret vonden zij dit een devaluatie van 'hun' hoofddekseel. Een hoofd-

deksel waarvoor ze zich vele moeiten hadden getroost, een aantal weken de 'hel van Roosendaal' hadden doorstaan, ontelbare malen 'Baan Arnhem' hadden genomen, eindeloze marsen hadden gelopen, het getreiter, gepest en het afbeulen door hun toekomstige collega's hadden ondergaan... En nu zou elke ג□□□-soldaat (Jiddish scheldwoord wat te maken heeft met delen der vrouwelijke anatomie) óók een groene baret uitgereikt krijgen!

De pleuris brak uit. Twee voormalig Commando's togen naar de rechter om dit besluit terug te laten draaien. Helaas voor hen, de rechter vond dat er een duidelijk kleurverschil was tussen de "Groene Baret" (let op, mét hoofdletters) en de groene baret die bij het nieuwe DT hoorde. Woede alom in Roosendaal en verre omgeving, hoon bij de rest van de KL.

Tja... waarom deze kleur-beslissing van de KL? Ik heb daar wel een verklaring voor. Als je de potentiële kleuren eens nagaat, blijft er gewoon niets anders over! Lichtblauw? In gebruik bij de VN. Ruzie met Kofi Annan. Donkerblauw? Marechaussee en Klu. Rood (en dan bedoel ik écht rood, niet dat steenrood van de Luchtmobiele Brigade)? Ook geen fijn plan, want dan krijg je de mannen van Westerling over je heen. Zwart? Als je de Cavalerie boos wilt krijgen, moet je dat doen. En zo'n Leopard 2A5 ploegt "Het

Plein" wel érg drastisch om. De kwartiermuts van de 11e Afdeling Rijdende Artillerie is ook niet meer van deze tijd, dus..., tja, blijft toch alleen maar een groene baret over. Bovendien verdenk ik Jan-Peter B. ervan dat hij, tijdens zijn bezoek aan Bush in September, het volgende gezegd heeft: "Mr President, the Dutch Army is a very professional one. With a few years all of our soldiers will wear the green beret. The weaker ones will get a red one, and the softies we will equip with a black beret. To compensate that, we will give them a large Leopard Tank with a very long smooth-bore 120mm gun." (En Jaap d. H-S maar buigen ondertussen).

Het KCT verloor het kort geding. Wat is nu de link met modelbouw? (Ik kan me die vraag wel voorstellen, want tot nu toe is er nog geen stukje plastic of etswerk in dit stukje voorgekomen) Nou, die link is heel simpel: de kleur van de Groene Baret is XF-26, de kleur van de groene baret (let u op het gebruik van de hoofdletters??) is XF-65. Handig als u ooit een diorama wilt bouwen van een stel Nederlandse militairen in 2010. Eerder zal die baret en dat nieuwe DT toch niet ingevoerd zijn...

Scratchwriter

Het begin (1)

Marc Moerland

Enige tijd geleden kwam ik bij het zappen op tv uit bij het programma "Waskracht" van de VPRO. Daar werd een meneer geïnterviewd die zich bezig hield met militaire modelbouw. Dit sprak mij enorm aan daar ik dit in mijn jeugd ook gedaan had. Enige tijd later was ik aan het surfen op internet en kwam uit op de site van het [Airborne museum](#). Ik las een aantal comments in het gastenboek en via een link kwam ik uit op de site van [Piet Albers](#). Dit is een prachtige site met allerlei militaire modelbouw. Al gauw ging er een belletje bij mij rinkelen dat dit wellicht dezelfde persoon was als degene ik op tv had gezien. Nadat ik een email had verstuurd kreeg ik al snel antwoord van de maker van de site dat dit inderdaad de persoon was die ik op tv had gezien! Uiteindelijk ben ik gaan mailen met de heer Albers en tot op heden heb ik vele bruikbare tips mogen ontvangen, waarvoor mijn hartelijke dank!

Geïnspireerd door de site van Piet Albers heb ik begin mei 2002 mijn eerste bouwdoos aangeschaft; een Sherman tank van Revell in de schaal 1:72. Het viel

niet mee, want ik plakte nogal wat verkeerd en het verven ging ook niet goed. Ook bestonden de rupsbanden uit losse schakels die totaal niet in elkander pasten. Al met al een crime van jewelste. Daarna ben ik snel overgestapt op [Tamiya](#). Een heel goed merk, waar ieder onderdeel goed past en waar de rupsbanden uit flexibel plastic bestaan, zodat je deze alleen nog maar in elkander hoeft te klikken of eventueel te lijmen.

Via een link op de site van de heer Albers kwam ik al snel uit op de site van [De modelbouwer](#). Hier vind je van alles en nog wat over militaire modelbouw, zoals hele fraaie diorama's en modellen, talloze tips die zowat het hele modelbouwgebeuren in een notendop vangen en gratis goodies. Deze site wordt beheerd door Eric Sikkema en van hem heb ik ook veel tips en ondersteuning gekregen, waarvoor bij deze mijn hartelijke dank! Via veelvuldig contact met Frans Brakus (<http://frans.tanxheaven.com>) heb ik mijn modellen nog verder kunnen verbeteren.

SCALE - LINE

HOBBY & MODELBOUW

KWELKADE 53J 4001 RL TIEL TEL. 0344 - 631162

Firestorms

000	zeer mooie kwaliteit figuren	per stuk €14,95	per 2	€24,95
000	ook zijn er diverse mooie gebouwen op voorraad		v.a	€17,95
000	zeer mooi is de oud Hollandse ophaalbrug volledig uit resin inc. kade muren			€44,95

Platoon

000	super kwaliteit figuren, zeer originele poses, 8 verschillende, Duits en Amerikaans	€14,95
-----	---	--------

Calibre 35

35-020	army fire truck, zeer mooie conversie kit voor de Opel Blitz	€69,95
35-018	houtgasgenerator conversieset voor Opel Blitz	€23,50
35-021	T-55 motorcompartiment	€19,50
35-024	M26 Pershing motorcompartiment	€36,50

tevens veel andere artikelen van C-35 op voorraad

Scale-line

Nieuw

brushscape, een middel om direct in diverse kleuren modder in reliëf aan te brengen op uw modellen.
ook hebben wij 13 nieuwe kleuren pigmentpoeder op voorraad.

Aktie

35% korting tot eind dit jaar op alle producten van Ledgend, Warriors en Jaguar.

Op de dagen 06 t/m 13 december krijgt u op ons gehele assortiment altijd 20% korting

Ook zullen er dan diverse extra aanbieding zijn.

Ook zullen wij een groot aantal boeken en magazines in deze week sterk afprijzen.

Kortingen gelden niet op aanbiedingen, r.c. en boeken, en alleen bijcontante betaling.

Wij wensen iedereen fijne feestdagen en een
gezond en gelukkig 2004

Openingstijden winkel

Maandag 13.00 - 17.00 uur

Dinsdag gesloten

Woensdag - Donderdag - Vrijdag 10.00 - 12.00 / 13.00 - 17.00 uur

Zaterdag 9.00 - 16.00 uur Donderdag koopavond 18.00 - 20.00 uur

Nu met vraag en aanbod site op

WWW.SCALE-LINE.COM

De ervaringen die ik tot op heden heb opgedaan, heb ik verwerkt in onderstaand artikel. Ik hoop dat lezers hiermee op goede ideeën worden gebracht, waarbij ik me realiseer dat verschillende van de beschreven bewerkingen ook op andere manieren kunnen worden uitgevoerd.

Werkwijze deel I

Hieronder volgt mijn werkwijze betreffende militaire modelbouw. Ik heb al heel wat rondgesurfd op het internet en de vele sites betreffende modelbouw overlappen elkaar min of meer. Sommige tips hadden weinig of geen succes. Dit alles kan leiden tot veel ergernis en hierdoor kan je makkelijk het plezier in de modelbouw verliezen. Op mijn site geef ik stapsgewijs een beeld over het bouwen van een tank. Binnen afzienbare tijd zal ik nog wat foto's van het proces toevoegen.

Als ik de doos heb uitgepakt en alle onderdelen gecontroleerd, plaats ik de ramen met onderdelen in lauw water met een scheutje afwasmiddel. Na een half uurtje spoel ik ze goed schoon met lauw water, daarna laat ik alles goed drogen. Door deze methode verdwijnt de glans van de onderdelen, waardoor lijn en verf beter hechten.

De onderdelen verwijder ik met een Stanley hobby-mesje van de rekjes. Ik gebruik geen chirurgenmesjes, omdat daarvan de punt makkelijk afbreekt als je (te) veel kracht zet. Je kunt ook een tang gebruiken, maar mijn ervaring is dat de onderdelen dan makkelijk beschadigd raken. Kleine onderdelen kan je veilig van het raam verwijderen door er een plakbandje (witte tape van 3M) onder te plakken. Ga je snijden dan zal het onderdeel niet wegspringen. Je kan dit ook doen bij het verwijderen van bramen. Vervolgens kan je het braampje verder wegwerken met het mesje. Door middel van de aardappelschilmethode kan je het resterende plastic verwijderen. Wel oppassen voor je vingers! Ook kan je eventueel een vijl (verkrijgbaar bij de modelbouwwinkel) of een fijn, nat schuurpapiertje gebruiken. Voor een mooi eindresultaat moet je ook de gietnaden die op bijna elk onderdeel zitten, verwijderen. Je herkent ze aan het dunne lijntje op het onderdeel. Op wielen kunnen ze nogal hardnekkig zijn, maar met het hobby-mesje slijp je ze gemakkelijk weg.

Verder is het raadzaam om de onderdelen eerst goed te passen alvorens ze met andere te verlijmen. Als je twee onderdelen lijmt en er moet bijv. nog een derde op, dan kan het verstandig zijn om de eerste twee eerst wat te laten drogen. Zo voorkom je dat je alles van zijn plaats drukt, waardoor lijm-vlekken kunnen ontstaan.

Je kunt niet zonder de bouwhandleiding, maar volg hem wel kritisch. Soms kan je onderdelen beter tot het laatst bewaren, om te voorkomen dat ze tijdens het bouwen weer afbreken. Denk bijvoorbeeld aan achteruitkijkspiegels. Onderdelen die uit meerdere deeltjes bestaan moet je eerst assembleren voordat je ze op het bevestigingspunt lijmt. Zorg ook altijd dat je alles van tevoren inpast alvorens te lijmen. Zo kom je niet voor verrassingen te staan.

Verven doe ik meestal met Humbrol verf. Deze zit in potjes van 14 ml en ze kosten € 1.35 per stuk. Voor het verdunnen van de verf gebruik ik de thinner van de fabrikant. Je kunt een pipet gebruiken (verkrijgbaar bij de modelbouwwinkel) om goed te doseren. In veel gevallen zijn een paar druppeltjes al voldoende. Ga dus niet overdrijven! Als de verf goed vloeit dan zit je goed. Het mengen van verschillende soorten verf wordt afgeraden. Ze verdragen elkaar meestal niet en worden daardoor zo klonterig dat je er niet meer mee kunt verven. Gebruik bij voorkeur verf van hetzelfde merk voor heel je model. Humbrol verf moet je wel goed roeren. Minimaal 5 minuten, liefst nog langer. Doe je dit niet dan gaat de verf glanzen en dat is niet de bedoeling, daar je overwegend matte lak gaat gebruiken.

Een mooi effect kan je bereiken met Humbrol metal-cote. Je brengt deze aan en na 20 minuten tot een half uur wrijf je erover met een wattenstaafje. Je krijgt dan ECHT staal te zien! Dit moet je natuurlijk wel met mate aanbrengen.

Voordat je begint te verven is het zaak dat je onderdelen STOFVRIJ zijn! Voor grote vlakken kan je een wat grotere kwast gebruiken bijv. nr. 5 of 6. De nummers staan op de kwasten. Een goede keus is bijv. nr. 6 van Revell met de code: 4009803036489. Let erop dat de kwast heel zacht is! Voor kleine onderdelen gebruik je kleinere kwasten met de nummers 00 - 0 - 1 - 2 - 3 en 4. Deze moeten puntig zijn! Laat je voor dit werk niet verleiden tot de aankoop van dure kwasten met marterharen. Alleen voor het dry-brushen gebruik ik een marterharen kwast nr. 6 van om en nabij de € 7,50. Het voordeel in deze is dat de kwast bij het dry-brushen veel te lijden heeft en een goedkopere kwast (de Revell) is dan ook eerder versleten.

Het mengen van verf kan heel eenvoudig met een luciferhoutje of een stukje gietraam. Indien je bijvoorbeeld gaat dry-brushen en 50% Olive Drab wil gaan mengen met 50% lichtgrijs, tel je gewoon het aantal druppels, zo simpel gaat dat. Let op dat je iedere verflaag minstens 24 uur laat drogen, dit geldt ook voor de dry-brushlaagjes!!!

(Wordt vervolgd)

De FENNEK, een nieuwe dimensie voor verkenningsseenheden

Het Licht Verkennings- en Bewakingsvoertuig (LVB) Fennek doet als eerste loot uit de Fennek-familie zijn intrede in de KL. Bijna vijftien jaar van voorbereiding zijn aan dit moment voorafgegaan. Met het aantreden van de Fennek komt de vervanging van de M113 C&V en de Landrover 7,5 kN verkenningsversie op gang. De nieuwkomer is in een nauw samenwerkingverband tussen Duitsland en Nederland tot stand gekomen en heeft als naam Fennek, ofwel 'woestijnvos' meegekregen.

Tijdens een voorstudiefase van vier jaar is gezocht naar een verkenningsvoertuig als product 'van de plank'. Verschillende voertuigen, waaronder de Franse *Panhard* en de Amerikaanse *HMMMV*, beter bekend onder de naam 'Humvee', zijn bekeken en beproefd. De *Panhard* bleek echter een te verouderd concept te zijn. De *HMMMV*, een Amerikaans product, is weliswaar geschikt maar de voorkeur gaat uiteindelijk toch uit naar een 'Europees' voertuig. Naast deze voorkeur voor een product van Europese makelij, streven de Nederlandse en de Duitse regering naar standaardisatie van materieel in het bilaterale legerkorps. Dit was in 1993 reden voor Nederland om samen met Duitsland de ontwikkelingsmogelijkheden voor het LVB te onderzoeken. De opdracht hiervoor is gegund aan het Duits/Nederlands consortium Wegmann/Special Products. Als gevolg van dit samenwerkingsbeleid is in 1994 het herziene behoeftestellingsdocument, zeg maar eisenpakket, aangeboden en goedgekeurd.

De eerste vier prototypen van het LVB zijn in 1996 aangeboden voor uitgebreide technische en tactische beproevingen. Het prototype bleek in de praktijk niet te voldoen, echter het concept sprak dermate aan dat eind 1997 de bouw van twee nieuwe prototypes is gestart. Ondanks de hierdoor ontstane vertraging van een jaar, zijn ook deze nieuwe prototypes uitgebreid beproefd. Ze zijn breder en hoger gemaakt. Dit is gedaan om de motor makkelijk te kunnen uitbouwen, iets wat in het eerste type vrijwel onmogelijk bleek. Het faillissement van het Nederlandse Special Products en vervolgens de overname van het project door de Rotterdamse Droogdokmaatschappij (RDM) frustreert het traject nog eens.. Daarnaast waren er nieuwe tegenvallers tijdens de beproevingen, zoals problemen met remmen en stuurinrichting. Hoewel die nu zijn opgelost, hebben alle problemen samen voor een aanzienlijke vertraging van het project gezorgd.

Een andere ontwikkeling is de familievorming van kleine gepantserde wielvoertuigen. De BLS nam in 1999, in het kader van het project 'YPR- vervanging', hiertoe het besluit. Dit betekende de geboorte van een hele Fennek-familie. Naast de verkenningsversie **Fennek-LVB** ontstaan de **Fennek-MRAT** (*Medium Range Anti-Tank*) en de **Fennek-AD** (Algemene Dienst). Uiteindelijk tekenden de Nederlands/Duitse partners eind 2001 het bilaterale contract dat voor de KL voorziet in de totale behoefte van 410 voertuigen uit de Fennek-familie.

Aantallen en eigenschappen

Het eerste exemplaar uit de serie Fennek-LVB is juli aan Directie Materieel KL uitgeleverd. Het tweede voertuig volgde in september, terwijl in december het derde serievoertuig ten behoeve van het OTCO van de lopende band rolt. Planning is om medio 2004 het eerste verkenningspeloton te voorzien van het nieuwe verkenningsvoertuig en het personeel hierop om te scholen. De eerste serie voertuigen Fennek-MRAT (130 stuks) staat medio 2004 op levering en de eerste Fennek-AD (78 stuks) staat gepland voor medio 2005. De totale productie van alle 410 voertuigen moet eind 2007 zijn afgerond.

De bemanning van elke Fennek-LVB bestaat uit drie personen: een chauffeur die middenvoor in het voertuig een plaats heeft, een verkenners/schutter, in de rang van korporaal, die een plaats heeft rechts achter de affuit met boordwapen. De commandant, veelal een sergeant of wachtmeester, zit links in het voertuig.

Ieder voertuig heeft onder andere een automatische bandendrukregelinstantie, een achteruitrijcamera en een lierinstallatie. Ten opzichte van elk op dit moment binnen de KL in gebruik zijnde voertuig heeft de Fennek een ongekeerd goede terreinvaardigheid en uitstekende rijeigenschappen. Dit ondanks zijn gewicht van circa elf ton.

Elke Fennek beschikt over een hybride navigatie-inrichting, een *'Global Position System'* (GPS) in combinatie met een intern systeem in de versnellingsbak. Daarnaast heeft de Fennek een 76 mm rookbuslanceerinstallatie, een nbc- en airco-installatie, VHF radioapparatuur (FM-9000) voor de manoeuvre-eenheden en HF-radio's (HF-HARRIS) bij 104 grondgebonden verkenningseskadron en 41, 42 en 43 verkenningseskadron. Dit laatste in verband met de grotere afstanden die deze eenheden over het algemeen afleggen.

Voertuigen uit de Fennek-familie zijn licht gepantserd en bieden bescherming tegen 7,62 mm pantserdoorborende munitie. Het lage silhouet (1,79 meter), hun

snellheid die, afhankelijk van het soort terrein, gemiddeld 80 km/u bedraagt en hun mobiliteit zorgen voor extra bescherming. De hoofdbewapening van de Fennek bestaat uit een mechanisch affuit met daarop een Zwaar Ondersteunend Wapen (ZOW), een verbeterde versie van de .50 inch mitrailleur. Bediening van het wapen kan volledig onder pantser gebeuren.

Waarnemingsmiddelen

Naast de affuit is een ongekoelde warmtebeeldkijker geplaatst, die uiteraard ook geschikt is als waarnemingsmiddel. Buiten deze warmtebeeldkijker heeft elke Fennek-LVB een uitschuifbare mast met daarop een sensorkop waarin een zwart/wit daglichtcamera, een laser afstandsmeter en een gekoelde warmtebeeldkijker zijn opgenomen. De bediening van de mast en de monitor bevindt zich in het bemanningscompartiment en hangt aan een rails aan het plafond. Hierdoor is de bediening naar keuze toe te delen aan de commandant of de verkenners/schutter. De sensorkop is tijdens tactische verplaatsingen in de laagste stand te gebruiken. Daarnaast kunnen verkenners de sensorkop op de mast in hoogte verstellen. Dit kan vanachter een dekking tot maximaal 1,80 meter boven het voertuigdak. In een waarnemingspositie is het ook mogelijk de sensorkop af te bouwen en op een driepootstatief te monteren. De sensor is dan tot circa 35 meter vanuit de Fennek te bedienen, met het comfort en de bescherming die het voertuig biedt. Twee helderheidsversterkende (HV)-brillen voor chauffeur en commandant en een warmtebeeld hand kijker 'Lion' behoren tevens tot de standaarduitrusting van de 'Woestijnvos'.

De Fennek-MRAT en de Fennek-AD hebben geen sensorkop en uitschuifbare mast.

Varianten

De Fennek-MRAT is aangepast om vijf GILL-projectielen (*fire and forget*) mee te kunnen nemen. De GILL is niet vanuit of vanaf de Fennek af te vuren. De Fennek-MRAT transporteert de GILL-ploeg zo dicht mogelijk naar het punt van inzet, terwijl de inzet zelf uitgestegen gebeurt volgens het *hit and run-principe*.

De Fennek-AD is specifiek bedoeld om, aangepast aan de inzet van het voertuig, extra materieel mee te nemen. De genie kan dus bijvoorbeeld extra genie-materiaal in een op het achterdek geplaatst roofrack, meevoeren.

Nabije toekomst

De serievoorbereiding van de Fennek-LVB is op dit moment in volle gang. Het KL-personeel van het omscholingsteam krijgt eind dit jaar een opleiding bij de fabriek.

De Fenek-MRAT en Fenek-AD bevinden zich nog in het ontwerp stadium. Ook van deze versies gaan prototypes beproefd worden, maar uiteraard niet meer zo uitvoerig als de LVB-versie. De indelingsnorm voor de LVB-versie van de Fenek is op dit moment vastgelegd. Voor de MRAT en het AD-type is de indeling deels vastgesteld, de beslissing voor de indeling van de overige voertuigen volgt nog. Uitgangspunt is dat er geen Fenek-voertuigen in opleg gaan (reserve status) en dat alle voertuigen, met uitzondering van de algemene reserve, bij parate eenheden terecht komen. Als gevolg hiervan is ook de definitieve organisatie van de verkenningseskadrons voor het grootste deel vast komen te staan. Elk verkenningseskadron gaat bestaan uit drie pelotons met acht maal Fenek-LVB en één peloton bestaande uit vier maal Fenek-MRAT. De eskadronscommandant krijgt een MB.

Door de komst van de Fenek en de gewijzigde taakstelling verandert de huidige organisatie. Wat vast staat is dat alle verkenningspelotons, zowel van de manoeuvrebataljons als van de verkenningseskadrons, uit acht Fenek-LVB's gaan bestaan. Hierdoor is het mogelijk per verkenningspeloton een extra verkenningsploeg te formeren.

Ook de organisatie van brigadeverkenningeskadrons (BVE'n) gaat veranderen. Het binnen de KL opgerichte ISTAR-bataljon (*Intelligence, Surveillance, Targetting, Acquisition, Reconnaissance*) krijgt een grondgebonden verkenningseskadron, 104 Verkenningseskadron. Dit nieuw op te richten eskadron zal

qua samenstelling grotendeels gelijk zijn aan die van de BVE'n. Een andere consequentie van het gedeeltelijk vastleggen van de indelingsnorm voor de Fenek-MRAT is, dat het nu duidelijk is dat elke parate pantserinfanteriecompagnie de beschikking krijgt over een antitankpeloton bestaande uit zes maal Fenek-MRAT.

De Fenek-LVB krijgt nog een aantal aanpassingen als gevolg van door de artillerie gestelde eisen. Zo wil de artillerie onder andere een veel nauwkeuriger navigatiesysteem en naast breedte- ook hoogtehoeken kunnen meten. Deze Fenek-LVB+ zal worden ingedeeld als artilleriewaarnemingsvoertuig bij de diverse parate manoeuvre-eenheden (twee maal Fenek-LVB+ per parate compagnie/eskadron met uitzondering van de BVE'n). Ook worden er Fenek-LVB+ voertuigen ingedeeld als TACP (*Tactical Air Control Party*)-voertuig (twee maal Fenek-LVB+ per gemechaniseerde brigadestaf), De Fenek-AD tenslotte zal onder meer een plaats krijgen bij pantsergenie-eenheden.

De Fenek, en met name de verkenningsversie, is een uniek voertuig te noemen. Het 'zien zonder gezien te worden' krijgt binnen de verkenning door de komst van dit voertuig, met zijn toegevoegde externe sensor, een geheel nieuwe betekenis. Voor het eerst sinds lange tijd krijgen verkenner de beschikking over een 'echt' pantserwielverkenningvoertuig, dat onder alle omstandigheden klokrond optreden moge-

lijk maakt. Dit houdt in dat de vervanging van de huidige ingedeelde (interim) YPR-voertuigen veel meer is dan een logistieke handeling. Ook het optreden en de organisatie van verkenningseenheden gaan veranderen. Om de opleiding en omwisseling van voertuigen in goede banen te leiden, is een omscholingsteam opgericht. Voor de uitvoering van de (om)scholing in 2004 en verder krijgt dit team een plaats bij de Cavalerieschool. Het Kenniscentrum OTCMan zorgt voor de voorbereiding en ontwikkeling van deze uitdagende megaklus.

Het artikel: De Onderofficier, september 2003, majoor Dick Dull tot Backenhagen, Stafofficier functiegebied verkenning.

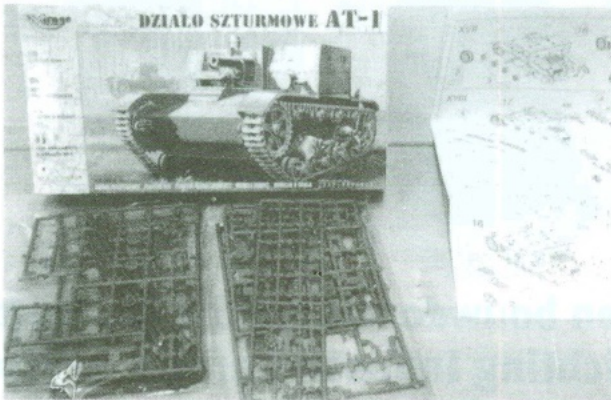
De foto's: Gerard van Oosbree, Dutch Defence Press

Wij danken de redactie van De Onderofficier voor de toestemming om dit artikel in DE TANK op te nemen en Gerard van Oosbree voor het beschikbaarstellen van de foto's!

AT 1 76,2 mm PS-3 gemechaniseerd antitank kanon op T 26 van MIRAGE in 1/72 **Alfred van Netburg**

Onlangs kwam ik in een modelbouwzaak (waar er overigens steeds minder van zijn!!) het Poolse merk Mirage tegen. Naast een aantal 1/35 kits, die er ook heel interessant uitzagen, hadden ze er ook een kitje in 1/72 en wel de **AT 1** op **T26** onderstel. Toch wel een heel bijzonder kitje van een mij totaal onbekende tank!! De Polen claimen dat deze geschutswagen als type de voorloper is van de latere Stumgeschütze, wat met een bouwjaar 1933 geen onredelijke claim is. De T26 is wel een bekende en Mirage levert deze ook in een groot aantal uitvoeringen (ik hoop dat ze snel binnenkomen, meneer Kuijper's Hobby-Huis!!).

Het doosje met een mooie "boxart" is behoorlijk gevuld met een grote hoeveelheid aan gietramen met

(kleine) onderdelen. Het zijn er in totaal 163 en dat is knap veel voor een tankje van nog geen 7 cm! Ik heb hem nog niet gebouwd, maar tsjongejonge, wat een detail!! De bouwtekening is duidelijk en uitvoerig, in de Revell stijl met diverse overzichtsplaatjes. Er is een Engelse vertaling waaruit blijkt dat er niet veel

van dit tankje gemaakt zijn (stuk of 10). Voor de beschildering zal ik me eerst in de Poolse kleuren moeten verdiepen, maar t zal wel een soort van groen zijn... Als suggestie wordt Humbrol 114 gegeven.

Alle luikjes kunnen geopend gemonteerd worden. Het zijn er al vijf voor het geschutscompartiment en een beetje "scratchbuilder" kan er aan de voorkant nog een stuk of twee openprutsen. Het is aan te bevelen om dit te doen want het interieur is schitterend weergegeven. Er zijn 14 stuks 76mm granaten en maar liefst 20 stuks losse ronde magazijnen voor het DT machinegeweer!! Samen met het gedetailleerde kanon past dit allemaal in een ruimte van krap 2 x 2 cm!!! Hoezo geen detail op kleine schaal?

De tracks zijn van het soort zachte plastic waar ook soldaatjes van gemaakt worden, dus dat is een beetje jammer. Ook de sleepkabel is hiervan gemaakt en dat is dan wel weer handig. Verder zitten er geen decals bij, maar misschien bij de andere kits wel? Het typische T26 aandrijf wiel had van mij ook iets scherper gedetailleerd mogen worden, maar het kan eventueel vervangen worden door een (aangepast) Pz.Kfw.IV wiel van de moderne soort.

Met 15 euro een tikje prijzig in deze categorie, maar dan heb je wel een bijzonder model met heel erg veel detail. Ik vind hem in ieder geval z'n geld waard!

Alfred van Netburg

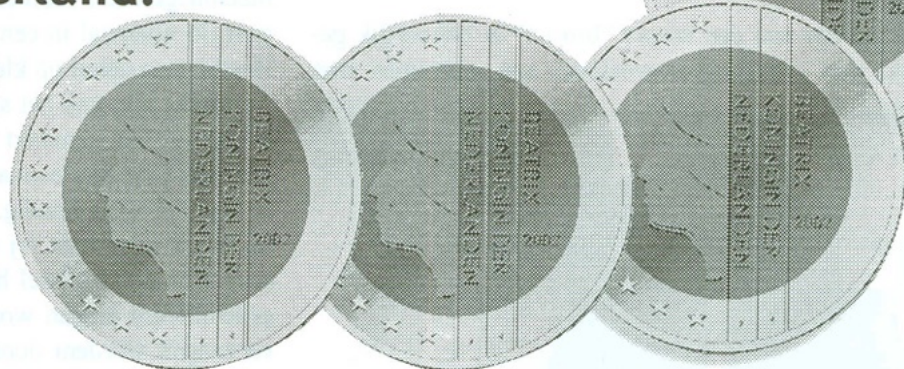
Bij postorders betalen wij de porto En dat scheelt heel wat euro's

**Je weet
niet wat
je ziet in
Model
Plaza**

Als u bij ons per telefoon,
fax, brief, e-mail,
of via de website bestelt,
nemen wij niet alleen de
verpakkingskosten voor
onze rekening, maar ook

de postzegels. U betaalt dus alleen de prijs
van het product en wij zorgen dat het bij u
in de bus komt. Zonder extra kosten, maar
uitsluitend in Nederland.

Kijk op www.modelplaza.nl
voor een ruime selectie uit
ons assortiment of bel met
Erik Meijer op 0299 75 02 01
om te horen wat er nog meer
op voorraad is.

**1.000 m² modelauto's en vliegtuigen en bouwdozen vlakbij Amsterdam
aan de A7 (Afslag Purmerend Noord, richting Industrieterrein De Koog)**

MODELPLAZA®

Nijverheidsweg 5-7

1442 LD Purmerend/Industrieterrein
De Koog

Telefoon 0299 75 02 01

Telefax 0299 75 02 02

e-mail support@modelplaza.nl

website www.modelplaza.nl

OPENINGSTIJDEN

Dinsdag t/m zaterdag 10.00 tot 19.00 uur

Een Commando van het Vietnamese leger. De man rechts van de bestuurder heeft een M79 granaatwerper, achter op het voertuig is een extra .30 kaliber machinegeweer gemonteerd.

DE V-100 IN VIETNAM

De operationele geschiedenis van de V-100 speelt zich voor een groot deel af in Vietnam. In dit land werd hij voor het eerst in gevechtsacties getest en zowel het Vietnamese leger als de Amerikaanse militaire politie en de Amerikaanse luchtmacht droegen bij aan de verdere ontwikkeling en evaluatie van het voertuig.

Het Vietnamese leger

Het tweede prototype van de V-100 (serienummer 10001) werd in november 1963 voor beproeving en evaluatie naar Zuid-Vietnam verscheept. Dit programma werd uitgevoerd door het Vietnamese leger, onder toezicht van adviseurs van het Amerikaanse leger. Deze waren onder de indruk van de mogelijkheden van het voertuig, maar zagen nog verschillende mogelijkheden voor verbeteringen. Een daarvan was een 20 mm toren in plaats van de toren met de twee machinegeweren. De toren werd eind 1964 gebouwd en getest, maar niet ingevoerd. Wel werden de kijkblokken van de bestaande toren verbeterd. Verdere beproevingen van de V-100 in Ford Knox en de Aberdeen Proving Grounds bevestigden de rapporten uit Vietnam over de capaciteiten van dit vreemd uitzijende voertuig. Toch duurde het nog

enige tijd voor een definitieve beslissing werd genomen. Dit gebeurde pas na de staatsgreep van 1964, toen generaal Nguyen Khanh in Zuid-Vietnam aan de macht kwam. In 1965 werd het contract tussen de US Army's Tank and Automotive Command (ATAC) en Cadillac Gage getekend en in oktober van dat jaar begon men met de levering van V-100 voertuigen (nu officieel aangeduid als de XM706) aan het Zuidvietnamese leger.

In het begin werden ze weinig operationeel gebruikt, maar het bleek al snel gewenst nog enkele verbeteringen aan te brengen. Zo werd er links achter in de romp een extra luik aangebracht waardoor men beter toegang had tot de motor, het luchtfilter en de accu. Ook werd er gaas voor de koplampen gezet.

Een belangrijke klacht betrof te bewapening. De .30 kaliber machinegeweren leverden te weinig vuurkracht. Men had iets zwaarders nodig, zoals een .50 kaliber machinegeweer of de nieuwe 40 mm granaatwerper. In antwoord hierop ontwikkelde Cadillac Gage in korte tijd een aanpassing van de toren zodat een .30 en een .50 kaliber machinegeweer naast elkaar konden worden gemonteerd. Ook werden verschillende pogingen ondernomen om een 40 mm granaatwerper in een toren te plaatsen, maar het

zou tot 1986 duren voordat men hier een goede oplossing voor had gevonden.

De munitieberging in de toren vormde een ander probleem. Voor de .30 machinegeweren was dit 500 patronen per geweer en voor de combinatie .30/.50 machinegeweren was dit 500 patronen voor de .30 en 200 voor de .50 Dit was echter niet veel voor een intensief vuurgevecht en dus moest de schutter al snel herladen. Dat betekende echter dat de wapens op dat moment niet konden vuren en als oplossing voor dit probleem plaatsten de Vietnamese bemanningen een .30 machinegeweer op een driepoot achter op het voertuig, voor vuurdekking als de schutter bezig was met herladen. Ook de Amerikaanse militaire politie zou later tegen dit probleem aanlopen.

De bemanningsleden hadden ook hun M1 karabijnen, pistolen en M79 granaatwerpers, waarmee door de schietpoorten kon worden gevuld. Er kwam dan echter veel kruitdamp in de gevechtsruimte indien de motor niet draaide en de ventilator niet openstond om deze damp naar buiten te blazen. Er werden verzoeken ingediend voor extra ventilatiemogelijkheden, maar daarvoor vond men het probleem niet ernstig genoeg.

De hitte in Vietnam maakte het binnen in de XM706 erg oncomfortabel en dus probeerden bemanningsleden enige verkoeling te krijgen door de bovenkant van de deuren open te laten als ze op patrouille waren. Dit waren echter gewilde doelen voor Vietcong soldaten, want de in het voertuig rondkretsende kogels hadden vaak een verwoestend effect. En slaagde de vijand er in een handgranaat naar binnen te werpen, dan betekende dat het definitieve einde van

het voertuig en de bemanning. Ook deze lessen zouden later door de Amerikaanse militaire politiemannen opnieuw worden geleerd.

Dankzij zijn V-vormige romp had de V-100 betrekkelijk weinig last van landmijnen. Antipersoneelmijnen veroorzaakten hooguit schade aan een wiel of aan de wielophanging en deze kon meestal vrij snel worden hersteld. Ook de bemanningsleden kwamen er meestal goed vanaf. Alleen als ze boven op het voertuig zaten liepen ze de kans er vanaf te worden geslingerd.

RPG antitankwapens vormden een grotere bedreiging, waar vrijwel niets tegen was te doen en een V-100 die er door werd getroffen was bijna altijd geheel uitgeschakeld.

Eind 1965 werd steeds vaker gerapporteerd dat de romp scheuren begon te vertonen, als gevolg waarvan de betreffende voertuigen moesten worden teruggestuurd naar ATAC en Cadillac Gage. Uit onderzoek bleek dat dit werd veroorzaakt doordat tijdens de productie bij het lassen niet de vereiste zorgvuldigheid in acht was genomen. Nadat de procedures hiervoor waren aangescherpt en de controlemaatregelen waren verbeterd, kwam dit euvel niet meer voor.

United States Army Military Police

In 1965 raakte de VS meer en meer direct betrokken bij de oorlog in Vietnam en werden ook de eerste militaire politie-eenheden op bataljonssterkte ingezet. Naast hun traditionele taak van wetshandhaving en de beveiliging van gebouwen en installaties kregen deze eenheden ook als taak het beveiligen van wegen en konvoien.

Het aantal konvoien voor de verplaatsing van manschappen en goederen nam sterk toe naarmate er meer eenheden actief werden. Tot eind 1967 werden met M60 machinegeweren bewapende M151 jeeps gebruikt voor de beveiliging van de wegen, maar bij vijandelijke aanvallen boden deze te weinig bescherming aan de bemanningsleden, waardoor het aantal slachtoffers sterk toenam. Commandanten zochten dus al snel naar mogelijkheden om hierin verbetering te brengen.

In september 1966 arriveerde de 18th Military Police Brigade in *De V100 van een MP eenheid in Vietnam.*

Vietnam en deze kreeg als eerste belangrijke taak het verzorgen van de beveiliging van de konvoeien en de verkeersstromen gedurende de operaties Deckhouse en Attleboro in november 1966. De bevoorradingslijnen van de Amerikaanse eenheden waren lang en elke patroon en elk rantsoen moest over honderden kilometers worden aangevoerd door middel van vrachtwagenkonvoeien vanuit de havens en bevoorradingsdepots naar de eenheden in de voorste lijn. Het spreekt vanzelf dat dit al spoedig een van de zwakke plekken in de Amerikaanse organisatie werd en de Vietcong maakte hier gretig gebruik van. De 18th MP Brigade zag zich hierdoor geconfronteerd met een steeds groter wordend probleem en men beschikte in feite niet over de juiste middelen om hier een antwoord op te geven. Het was in ieder geval duidelijk dat er een zwaarder en beter gepantserd voertuig nodig was dan de M151 jeep, maar het was een probleem op zich om de hogere legerleiding hiervan te overtuigen. Dit paste namelijk niet in de geldende opvattingen.

Er zat niets anders op om dan maar buiten de officiële kanalen om een oplossing te vinden. Andere MP-eenheden hadden al enige ervaring opgedaan met de V-100 en de rapporten hierover waren positief. De commandant van de 18th MP Brigade slaagde er in een V-100 van het Vietnamese leger te lenen en hij arrangeerde enkele demonstraties voor hoge functionarissen waaruit onomstotelijk bleek dat door het gebruik van de V-100 de verliezen onder MP-mansschappen aanzienlijk zouden afnemen.

Intussen was het elders binnen de legerorganisatie ook duidelijk geworden dat er voor het begeleiden van de konvoeien een of ander gepantserd voertuig nodig was. Na verschillende onderzoeken leek de voorkeur uit te gaan naar het M113 C&V voertuig boven de V-100. Omdat dit echter een rupsvoertuig was, was het te verwachten dat het nogal wat schade aan de Zuidvietnamese wegen zou toebrengen. Ook werd betwijfeld of het de konvoeien wel zou kunnen bijhouden, omdat die meestal zo snel mogelijk reden. Derhalve viel de uiteindelijke keuze toch op de V-100.

In mei 1967 werden de eerste zes XM706 voertuigen aan de 18th MP Brigade overgedragen. Het eerste probleem dat vervolgens weer moest worden opgelost was hoe de voertuigen zouden worden bewapend. De keuze was uit de toren met twee .30 M37 machinegeweren of een combinatie van een .50 M2 en een .30 M37 machinegeweer. Omdat er in die tijd (medio 1967) een tekort aan .50 M2 machinegeweren was viel de keuze op de .30 geweren.

De bemanning bestond gewoonlijk uit drie personen, de bestuurder, schutter en radio-operator. In-

dien mogelijk werd een vierde Vietnamees bemanningslid toegevoegd, die fungeerde als lader en tolk. Alle bemanningsleden konden elkaar vervangen; de schutter was tevens de commandant. Vrijwel altijd moest de bemanning zichzelf door ervaring wegwijs maken, omdat centraal opgezette opleidingsprogramma's ontbraken.

In juni 1967 werden de eerste voertuigen operationeel en vrijwel direct waren de ervaringen gunstig. Wel was er vanaf het begin kritiek op de te lichte bewapening. Een extra bijkomstigheid was dat de .30 M37 in 1967 niet meer tot de standaard bewapening van het Amerikaanse leger behoorde en dat er dus geen .30 kaliber munitie meer werd geleverd. Als gevolg hiervan werd geadviseerd de M37 machinegeweren te vervangen door 7,62 mm M60's. Ook moest bij het luik van de radio-operator een extra machinegeweer worden geplaatst, als ondersteuning van de hoofdbewapening. Voorts bleek dat de schietpoorten net iets te klein waren voor het vizier op de loop van het M16 geweer.

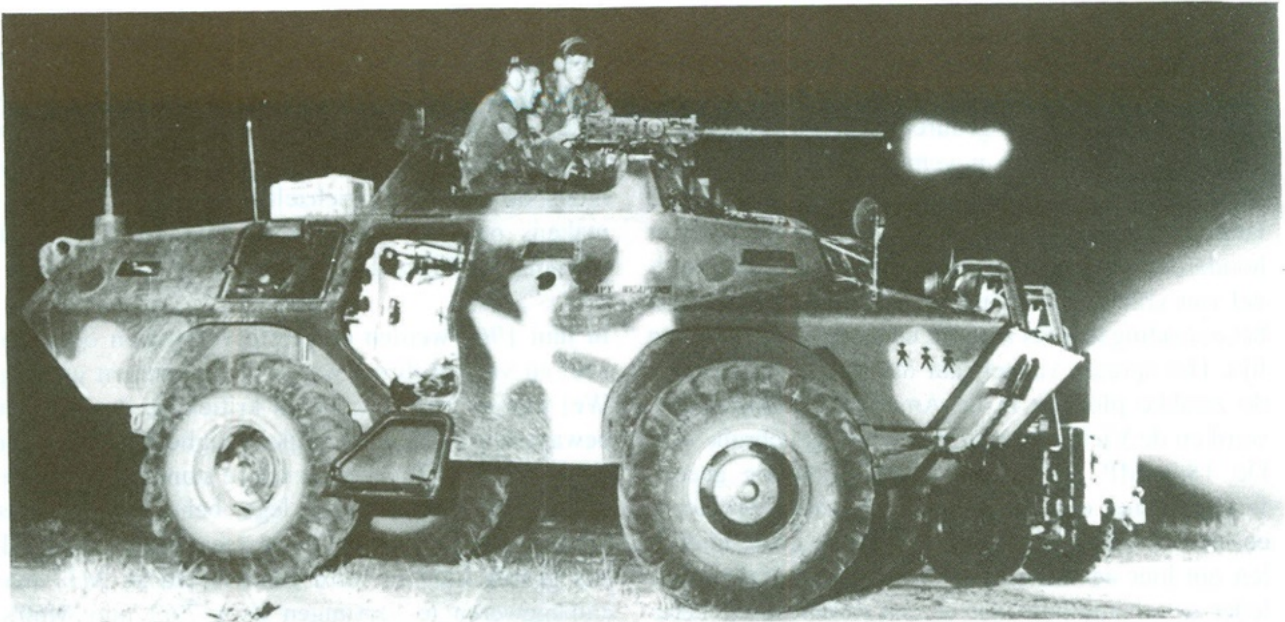
Evaluatie van de eerste operationele bevindingen leidden in mei 1968 tot een opdracht van het Amerikaanse leger voor de leverantie van 72 V-100 (XM706E1) voertuigen. De aflevering hiervan moest beginnen in oktober 1968.

United States Air Force Security Police

De United States Air Force had zelf een onderzoek naar de V-100 uitgevoerd. Hun belangstelling was ontstaan als gevolg van een reeks aanvallen en infiltraties op luchtmachtbases. De belangrijkste wijziging t.o.v. de voertuigen zoals die door het leger werden gebruikt was de installatie van een wapenplatform in plaats van een toren. Het platform had twee vouwdeuren die waren geplaatst op een lage vierkante opbouw van schuingeplaatste Cadaloy pantserplaten. Het had bevestigingspunten voor 7,62 mm M60 en .50 cal. M2 machinegeweren.

De USAF V-100 (aangeduid als de XM706E2) werd niet gebruikt voor konvoobegeleiding, maar voor het uitvoeren van vliegveldbeveiliging, wat bestond uit het patrouilleren over de uitgestrekte vliegbases en startbanen.

De eerste voertuigen arriveerden eind 1968 in Vietnam, enige tijd later werden ze ook ingezet op bases in Thailand en op de Filippijnen. De USAF voertuigen waren de enige die met een camouflagepatroon waren beschilderd. Interessant was de mogelijkheid om een plastic regenkap op te zetten boven de luiken van de bestuurder en de waarnemer. Ook kon er aan de voorkant een takelframe worden gemonteerd, zodat het voertuig met behulp van de lierkabel ook als licht bergingsvoertuig kon worden gebruikt.

Een V100 vuurt op vijandelijke infiltranten die de luchtmachtbasis Phan Rang zijn binnengedrongen. Links naast de V100 staat een jeep met een schijnwerper. Let op de 'kill markings' op het voorscherm.

Hoewel vanaf 1968 alle drie de varianten van de V-100 (XM706 voor het Vietnamese leger, XM707E1 voor de Amerikaanse MP eenheden en de XM706E2 voor de luchtmacht) aan Zuidoost Azië werden geleverd, bleef het moeilijk om reservedelen te krijgen. Dit leidde ertoe dat uitgeschakelde V-100's vaak werden gekannibaliseerd om andere voertuigen in bedrijf te houden. Ook aan onderhoudshandboeken en goed gereedschap was voortdurend gebrek. Dit probleem bleef tijdens de gehele Vietnamese periode bestaan.

Eind 1969 was de vraag naar V-100's enorm toegenomen. MP's, Vietnamese, Thaise en Koreaanse eenheden en transporteenheden van het Amerikaanse leger wilden maar een ding: meer V-100's. Hoeveel er precies zijn geleverd is moeilijk te achterhalen. Volgens het Amerikaanse leger waren het er eind 1969 683 stuks. Toen het Amerikaanse leger zich uit Vietnam begon terug te trekken werden de V-100's van Amerikaanse eenheden vaak overgedragen aan de strijdkrachten van geallieerde landen. Het Vietnamese leger ontving tot mei 1970 nieuwe V-100's. Veelal waren deze bedoeld als vervanging van voertuigen die verloren waren gegaan toen ze waren uitgeleend aan Amerikaanse eenheden. Het laatste US Army voertuig werd afgeleverd in juli 1970, het laatste USAF voertuig in november 1970. In 1972 waren vrijwel alle resterende Amerikaanse V-100's weer terug in de Verenigde Staten, inclusief de beschadigde en gekannibaliseerde voertuigen. Het Vietnamese leger gebruikte de XM706 tot het bittere einde, de val van Saigon in april 1975.

GEBRUIK BUITEN VIETNAM

De loopbaan van de V-100 in het Amerikaanse leger was met de terugtrekking uit Vietnam niet afgelopen. Hij bleef tot het midden van de jaren tachtig in gebruik als beveiligingsvoertuig voor nucleaire complexen, zowel van Defensie als van het Ministerie van Energie. In die taak werd hij vaak vervangen door de Peacekeeper pantserwagens, eveneens van Cadillac Gage.

Ook andere landen hebben de V-100 aangeschaft. Libanon kocht er tussen 1969 en 1971 negen. Ze waren gebaseerd op de late productiemodellen zoals geleverd aan het Vietnamese leger, bewapend met de .30/.50 combinatietoren. Het laatst bekende gebruik van deze voertuigen dateert uit 1988.

Het volgende land dat de V-100 kocht was Bolivia. Hier ging het om zeven voertuigen die in januari 1971 werden afgeleverd. Ook deze hadden de .30/.50 combinatietoren. Guatemala kocht er enkele maanden later ook een aantal.

Venezuela kocht tussen 1971 en 1973 77 V-100's. Voor het grootste deel hadden de voertuigen de toren met de dubbele .30 machinegeweren, maar er waren ook enkele commandovoertuigen en 81 mm mortiercarriers bij. Ze bleven tot het eind van de jaren tachtig in gebruik.

De laatste grote koper was Maleisië in 1971 en 1972. Hier betrof het zowel voertuigen met de toren met twee 7,62 mm machinegeweren als voertuigen met de 7,62 mm/.50 combinatie. Alle Maleisische voertuigen hadden Wegmann granaatwerpers aan de zijkanten van de torens. Hiermee konden fragmentatie-, rook- en traangasgranaten worden gelanceerd.

Bron: Cadillac Gage V-100 Commando 1960-71, Lathrop & McDonald, New Vanguard 52

Onderstaand artikel verscheen vorig jaar in nummer 117 van het blad SAM. We danken de redactie van SAM voor de toestemming dit artikel in DE TANK op te nemen.

In de laatste jaren van de Tweede Wereldoorlog ontwikkelden de Duitsers verschillende hulpstukken voor het Sturmgeschütz. De meest merkwaardige zijn de kromme loop en het zogeheten "Deckungszielgerät".

In SAM 85 is "de geschiedenis beschreven van het Duitse Sturmgeschütz. Daarbij werd kort ingegaan op een uiterst merkwaardig accessoire van dit wapen, het opzetstuk met kromme loop. Dat werd in twee versies gemaakt. De zogeheten *Vorsatz J* (de J te lezen als I, voor infanterie) had een kromming van 30 graden en was bestemd om vanuit een loopgraaf de vijand te kunnen beschieten. De *Vorsatz pz* (panzer) had een kromming van 90 graden en was bestemd voor het gebruik in pantservoertuigen. Over de beide voorzetlopen is in de loop der tijd het een en ander geschreven. Dat waren meestal artikelen vol speculaties. Pas recentelijk is een grote hoeveelheid archiefmateriaal ontdekt, waardoor nu vrijwel het complete verhaal uit de doeken kan worden ge-

daan. Daarbij is ook een tot op heden onbekend hulpstuk voor het Sturmgeschütz aan het licht gekomen: het Deckungszielgerät 45.

Voorgeschiedenis

De kromme loop was in feite een bijzonder ingenieuze oplossing voor een eeuwenoud probleem: hoe beschiet je een vijand terwijl je zelf in dekking blijft? De ontwikkeling van tanks en pantservoertuigen had dit probleem een nieuwe dimensie gegeven. Deze waren wel voorzien van boordwapens, maar als een vijand het voertuig eenmaal dicht genoeg was genaderd, waren deze volstrekt waardeloos. Zonder infanterie in de buurt, kon een tank simpelweg worden uitgeschakeld door er bijvoorbeeld magnetische mijnen aan te bevestigen of voldoende krachtige granaten onder te gooien. De bemanning zat dan letterlijk als een rat in de val.

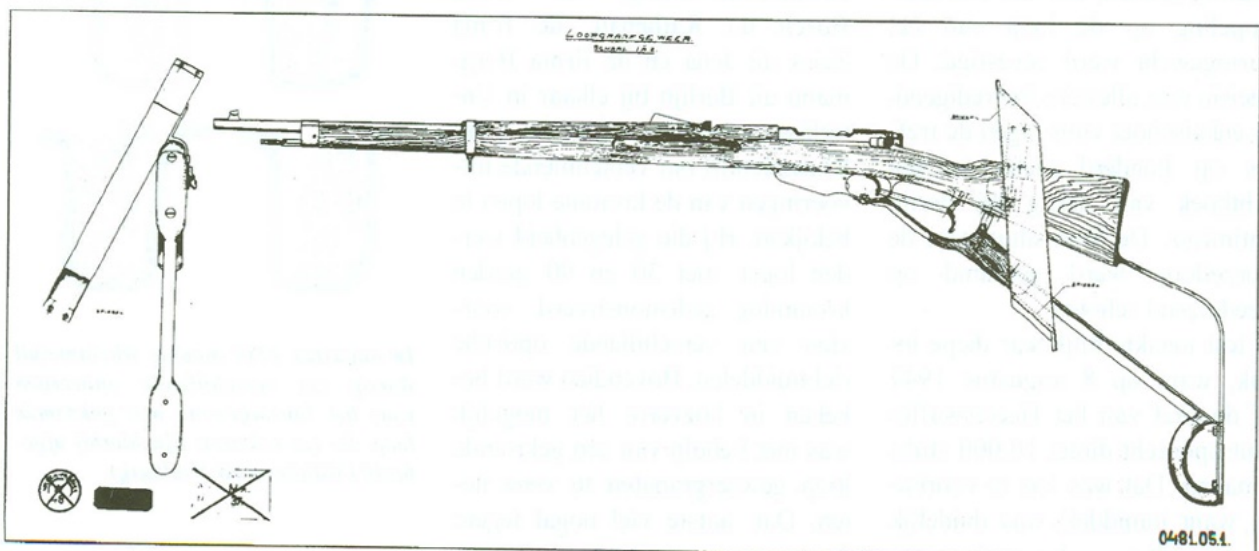
De oplossing voor het probleem werd gevonden door de Duitse kolonel Hans-Joachim Schade, hoofd van de productieafdeling in het Technisches Amt van het mi-

nisterie van Speer, dat alle oorlogsproductie in Duitsland coördineerde. In de tweede helft van 1943 stelde Schade voor om de MG 34 van een gebogen loop te voorzien, zodat tanks zichzelf konden beveiligen.

Sturmgeschütz

Hitler zag wel wat in deze ontwikkeling en eind 1943 kreeg Rheinmetall-Borsig opdracht een voorzetstuk met een gekromde loop te ontwerpen en te testen voor alle 7,92 x 57 mm wapens. Deze patroon bleek al snel veel te krachtig voor welke kromming dan ook. Hoewel een aantal voorzetlopen voor de MG 34 werden gemaakt, gingen deze na minder dan honderd schoten kapot. Toen kwam iemand op een helder idee: zou de gekromde loop niet beter functioneren met de 7,92 x 33 mm patroon van het Sturmgeschütz?

Het idee om vanuit dekking een vijand gericht te kunnen beschieten dateert uit de Eerste Wereldoorlog. Tal van landen ontwikkelden toen speciale loopgraafwapens, zoals dit Nederlandse loopgraafgeweer (Centraal Archiefvondst)

In eerste instantie experimenteerden de Duitsers met lopen met een kromming van 90 graden. Deze versie was geschikt voor tanks, maar niet voor de infanterie (H.B. Lockhoven).

Deze had immers een lagere gasdruk en een kortere kogel. Inderdaad bleken de problemen met de kortere patroon veel gemakkelijker op te lossen en aangezien het Sturmgeschütz op dat moment het enige wapen was in dit kaliber, concentreerde de aandacht zich hierop.

In juli 1944 werd een Sturmgeschütz met gekromd loopopzetstuk gedemonstreerd voor de hoogste Duitse militairen. Dit eerste opzetstuk (in het Duits *Vorsatz*) was geen wapen op zich, maar een getrokken loop, voorzien van een aantal gasontsnappingsgaten, koud gebogen over een hoek van negentig graden, die met een snelkoppeling op de loop van het Sturmgeschütz werd bevestigd. De precisie was alleszins bevredigend. Bij enkelschots vuur lagen de treffers op honderd meter in een rechthoek van dertig bij dertig centimeter. De levensduur van de voorzetloop werd geraamd op tweeduizend schoten.

De test maakte duidelijk diepe indruk, want op 8 augustus 1944 gaf de chef van het Heereswaffenamt opdracht direct 10.000 stuks te maken. Dat was iets te voorbarig, want inmiddels was duidelijk geworden dat een kromming van

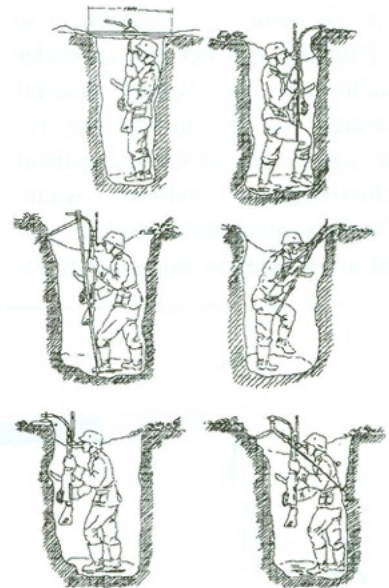
90 graden misschien wel geschikt was voor tanks en pantservoertuigen, maar minder voor de infanterie. Bij een bespreking bij Rheinmetall, op 25 augustus, werd dan ook besloten een tweede versie te ontwerpen, met een kromming van 30 tot maximaal 45 graden, een gewicht van maximaal 2 kg, een levensduur van ± 5000 schoten, een bevestiging als van de schietbeker en een simpel spiegelvizier, waarmee het wapen uit de heup kon worden afgevuurd. Een proef met tien van deze apparaten zou uitsluitsel moeten geven over het meest geschikte model.

Geweergranaten

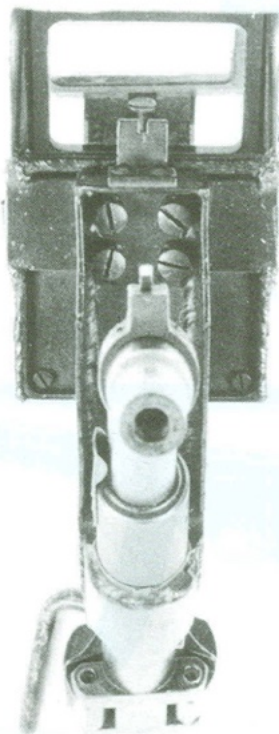
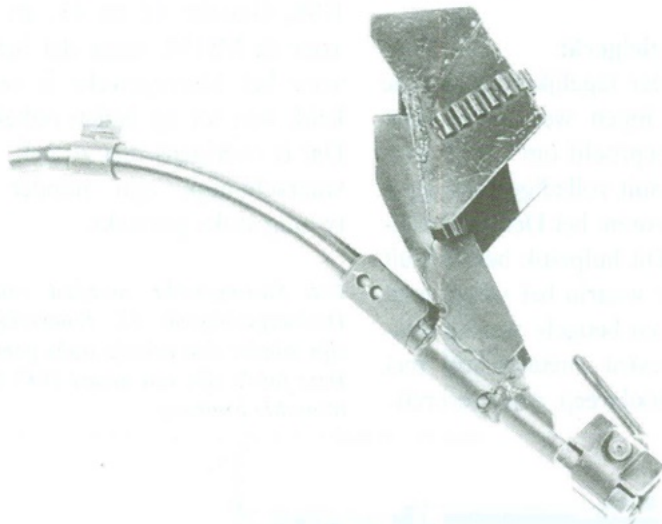
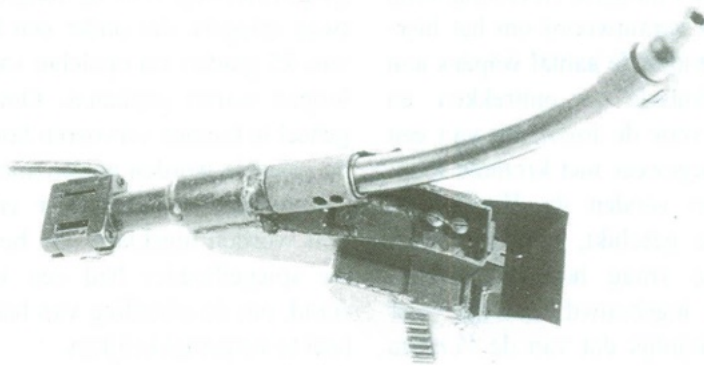
Op 27 oktober 1944 kwamen vertegenwoordigers van de proefafdeling van het Waffenamt, van het Reichsministerium van Speer, van Rheinmetall-Borsig, de firma Busch uit Rathenau, de firma Zeiss uit Jena en de firma Bergmann uit Berlijn bij elkaar in Unterlöss (het proefterrein van Rheinmetall) om verschillende uitvoeringen van de kromme lopen te bekijken. Bij die gelegenheid werden lopen met 30 en 90 graden kromming gedemonstreerd, voorzien van verschillende optische richtmiddelen. Bovendien werd bekeken in hoeverre het mogelijk was met behulp van een gekromde loop geweergranaten te verschieten. Dat laatste viel nogal tegen: de geweergranaat had een vrijwel

normale reikwijdte van zo'n 250 meter, maar een doel viel niet te raken. Op een schijf van 1,5 bij 1 meter werd op een afstand van 75 meter geen enkele treffer gehaald. Overigens hadden de Duitsers voor het verschieten van geweergranaten wel een vernuftige oplossing bedacht. De gasontsnappingsgaten in de gekromde loop konden hiervoor met een speciale manchet worden afgesloten, zodat de aandrijfpatroon voldoende druk kon leveren.

Bij de bijeenkomst in oktober bleek het niet mogelijk om direct al het meest geschikte model vast te stellen. Een loop met een kromming van 30 graden, met een spiegelvizier dat op het wapen was aangebracht, leek voor infanteriegebruik het beste te voldoen. Zonder troepenbeproeving was de deugdelijkheid van dit ontwerp echter niet goed te beoordelen. Besloten werd om begin november zes lopen en twee stuks van elke vizierinrichting naar de Infanterieschool in Döberitz te sturen voor zo'n test.

In augustus 1944 maakte Rheinmetall Borsig zes verschillende ontwerpen voor het Sturmgeschütz met gekromde loop. De zes schetsen zijn hierbij afgebeeld (Militärarchiv Freiburg).

*Van boven naar beneden:
Drie verschillende kanten van de Vorsatz J. Met de manchet, net voor de spiegel, konden de gasontsnappingsgaten in de loop naar believen worden geopend of gesloten. In de gesloten stand konden geweergranaten worden afgevuurd. (MoD Pattern Room).*

kreeg vier uitvoeringen: twee lopen waarbij keep en korrel aan de linkerkant waren geplaatst en de spiegelinrichting op de loop zelf was gemonteerd; twee gekromde lopen met keep en korrel op het midden waarbij de spiegelinrichting op de handbeschermer werd bevestigd; een gekromde loop met keep en korrel links en idem met keep en korrel op het midden, waarbij de spiegelinrichting op de helm van de schutter werd bevestigd. De spiegelinrichtingen waren respectievelijk gemaakt door Zeiss en Busch.

De troepenbeproeving mocht niet langer dan een paar dagen duren

en moest antwoord geven op de vraag welke uitvoering het meest geschikt was voor invoering. De Infanterieschool moest tevens kijken naar duurzaamheid, precisie en dekkingsmogelijkheden.

Niet solide

Eind november berichtte de Infanterieschool dat geen van de beproefde modellen had voldaan. De spiegelinrichtingen waren niet solide genoeg en ze waren zo ingericht dat ze vanuit de heup moesten worden afgevuurd. Daardoor moest de schutter zijn dekking prijsgeven. Desondanks was het principe zeer goed bruikbaar.

Op 8 december 1944 kwamen vertegenwoordigers van het Waffentamt, Rheinmetall-Borsig en Zeiss bij elkaar om een betere uitvoering van de inmiddels tot *Vorsatz J* omgedoopte voorzetloop te bespreken. Besloten werd om drie versies nog verder te testen: een loop met een kromming van 30 graden, met een door Zeiss voorgesteld prismavizier en korrel en keep op het midden van de loop en een 45 graden gekromde loop, voorzien van zowel een spiegelinrichting als een prismavizier. Deze beide laatste uitvoeringen dienden overigens alleen om de richtmiddelen te beproeven, want een test met negentig schoten bij Rheinmetall had laten zien dat de terugslag bij deze sterkere kromming enorm toenam. De uitvoeringen moesten 21 december 1944 aan de Infanterieschool worden geleverd, zodat nog voor Kerstmis een besluit kon worden genomen van welke een 0-serie van drieduizend stuks zou worden gemaakt. Vooruitlopend op dit besluit werd alvast bepaald dat Rheinmetall in januari 1945 duizend lopen zou gaan maken en Zeiss duizend sets richtmiddelen.

Optimistisch

Deze planning was nogal optimistisch. De voorgestelde verbeterde

Met enige vertraging werden half november 1944 inderdaad een aantal verschillende modellen naar Döberitz gezonden. De school

uitvoeringen bleken opnieuw niet erg goed te functioneren. De 30 graden loop met prismavizier brak al na 300 schoten, terwijl de twee 45 graden lopen nog veel slechter presteerden. De korrelbevestiging liet al na 7, respectievelijk 10 schoten los en na 170 schoten brak een stuk van de monding af. Zowel de bevestiging van de loop als die van de richtmiddelen verboog en het geheel gaf een veel te sterke terugslag. Op 24 december 1944 werd besloten tot een verdere troepenbeproeving, met uitsluitend de 30 graden gekromde loop. Daarvan zouden 200 stuks moeten worden gemaakt, de helft met een monding waarop een schietbeker voor geweergrenaten kon worden geplaatst en de helft zonder. In maart 1945 maakte Rheinmetall-Borsig honderd stuks, van een onbekende uitvoering. De Infanterieschool, de Panzertruppenschule, de Gebirgsjägerschule en de SS-Panzertruppenschule kregen elk bericht dat ze vanaf 31 maart elk 25 stuks konden ophalen bij Rheinmetall. Uiterlijk 15 mei 1945 zou een bericht over de beproeving moeten worden ingeleverd, maar toen was de oorlog al voorbij.

Aantallen

Over de geproduceerde aantallen voorzetlopen doen zeer uiteenlopende verhalen de ronde. Sommige auteurs beweren dat zo'n tienduizend stuks zijn gemaakt, maar dat aantal was slechts de aanvankelijk geplande productie. Gezien de hiervoor geschetste gang van zaken lijkt het onwaarschijnlijk dat meer dan honderd tot honderdvijftig stuks van de *Vorstaz J* zijn gemaakt. Slechts een handjevol daarvan is bewaard gebleven.

Over de productie van de *Vorsatz pz* - de 90 graden gekromde loop voor inbouw in tanks - is weinig met zekerheid te zeggen. In oktober 1944 waren de betreffende partijen het nog niet met elkaar eens over het nut van deze inrich-

ting. De Infanterie Abteilung vond het niet verantwoord om het hiervoor benodigde aantal wapens aan de infanterie te onttrekken en pleitte voor de invoering van een machinegeweer met kromme loop. Anderen vonden de *Vorsatz pz* juist wel geschikt, maar piekerden over de vraag hoe deze moest worden ingebouwd. Het lijkt niet waarschijnlijk dat van de *Vorsatz pz* meer dan enkele tientallen exemplaren zijn gemaakt.

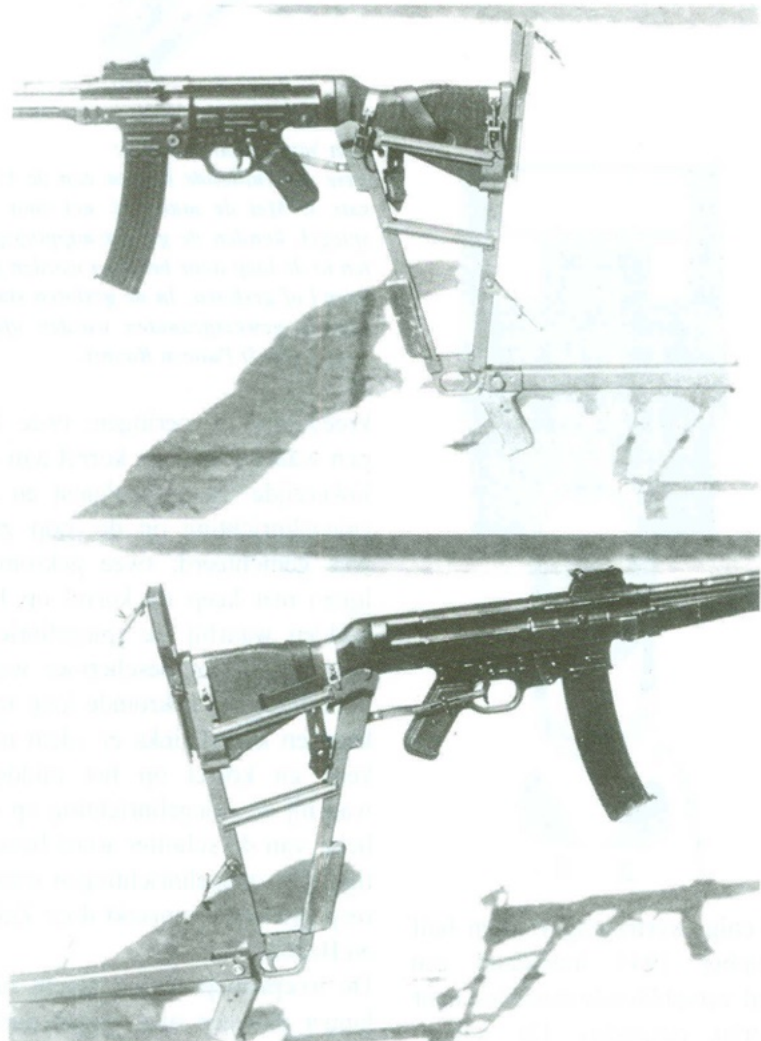
Deckungszielgerät

Min of meer tegelijkertijd met de gekromde lopen werd een ander hulpstuk beproefd om het Sturmgeschütz vanuit volledige dekking te kunnen afvuren: het Deckungszielgerät 45. Dit hulpstuk bestond uit een houder waarin het wapen met twee metalen beugels werd bevestigd, een extra metalen kolf met houten pistoolgreep, een overbren-

gingsinrichting voor de trekker en twee spiegels, die onder een hoek van 45 graden ten opzichte van de loopas waren geplaatst. Om het geheel te kunnen vervoeren konden de spiegels worden afgenomen en de onderste spiegelhouder en de kolf worden ingeklapt. De bovenste spiegelhouder had een vaste stand, om de afstelling van het geheel te vergemakkelijken.

Het bestaan van zo'n loopgraafhulpstuk was wel bekend voor de K98, Gewehr 41 en 43, en zelfs voor de MG34, maar dat het ook voor het Sturmgeschütz is ontwikkeld, was tot op heden onbekend. Dat is overigens niet zo gek, want waarschijnlijk zijn minder dan twintig stuks gemaakt.

Een Sturmgeschütz voorzien van het Deckungszielgerät 45. Waarschijnlijk zijn minder dan twintig stuks gemaakt. Deze foto's zijn van maart 1945 (Militärarchiv Freiburg).

Eind maart 1945 kregen de Infanterieschool Grafenwöhr, de Panzertruppenschule, de Gebirgsjägerschule en de SS-Panzertruppenschule elk bericht dat ze vier stuks van het Deckungszielgerät in Döberitz moesten afhalen voor een beproeving samen met de *Vorsatz J*. Deze proef zou moeten uitwijzen welk van de beide toestellen het beste voldeed, maar ook hier werd een verdere ontwikkeling door het einde van de oorlog gestopt. Voor zover bekend zijn van het Deckungszielgerät slechts de hierbij afgebeelde foto's bewaard gebleven.

Na de oorlog

Hoewel de productie van de gekromde lopen in Duitsland beperkt bleef tot enkele tientallen stuks,

werd het idee na de oorlog door de geallieerden overgenomen. De Amerikanen ontwikkelden tijdens de oorlog in Korea een opzetstuk met 90 graden kromming voor de M3 pistoolmitrailleur. Dit was geen massieve loop, maar een stevige gekromde goot (zie foto). De Russen experimenteerden eveneens op grote schaal met gekromde lopen. De hieronder afgebeelde PPsH 41 heeft geen opzetstuk, maar een loop die aan het uiteinde over 30 graden is gekromd. De bijzonderheid is hier dat de loop alle kanten op kan draaien en de schutter de kromming dus naar believen naar beneden, naar links of naar rechts kan richten. Het prismavizier draait mee. Of dit model ooit is ingevoerd is niet bekend, maar van een

iets andere versie, een opzetstuk voor de Goryunov, werden na de Tweede Wereldoorlog omstreeks duizend stuks gemaakt.

Met dank aan de voormalige MoD Pattern Room, het Bundesarchiv Koblenz, het Militärarchiv Freiburg, het Artilleriemuseum in St. Petersburg, H.B. Lockhoven en de gebroeders Pohjolainen.

Bronnen

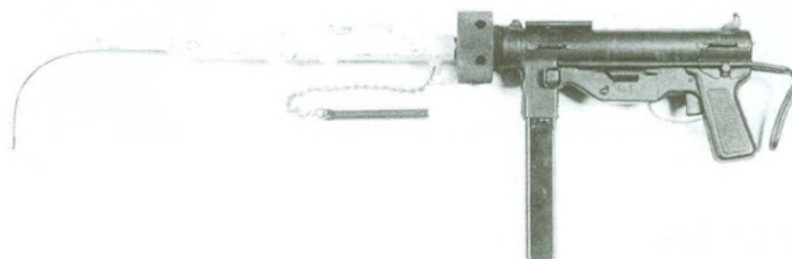
- Bundesarchiv, Militärarchiv Freiburg, RH 12/2/139, 140 en 141.
- M. Marine, 'The Krummer Lauf: Germany's Fantastic Around-the-Corner Gun'; Arms Gazette, Volume 8, No. 2 (januari 1981), 34-40.

Bovenste foto:
Eén van de weinige bewaard gebleven versies van de *Vorsatz J*, hier nog voorzien van een vizier met spiegels (MoD Pattern Room).

Middelste foto:
Een Russische PPsH 41 pistoolmitrailleur met gekromde loop en prismavizier. De loop kan bij dit wapen naar links, rechts en naar beneden worden gedraaid (Artilleriemuseum St. Petersburg).

Onderste foto:
Tijdens de Koreaanse oorlog ontwikkelden de Amerikanen een gekromde loop voor de M3 pistoolmitrailleur. Het gekromde gedeelte was in feite een half-open goot (MoD Pattern Room)

UNIEKE BOEKEN VAN AN AFTER THE BATTLE

**'40-'45
TOEN & NU**

De unieke boeken van de *AFTER THE BATTLE* serie THEN & NOW hebben bijna alle dezelfde opzet: beroemde militaire veldslagen worden beschreven, met daarbij vele originele foto's. Daarnaast zijn er foto's opgenomen van de huidige toestand, zodat de geïnteresseerde lezer de situatie van vroeger en nu kan vergelijken. Alle boeken uit deze serie zijn prachtig geïllustreerd en gebonden.

**AFTER THE
BATTLE**

Battle of the Bulge Then and Now. J.P. Pallud. Negen dagen voor Kerstmis 1944 speelde Hitler zijn laatste troefkaart uit, waarop hij alles had gezet: het Ardennen offensief. Op de bekende wijze van *Toen en Nu* wordt de slag om de Ardennen belicht aan de hand van vele originele foto's, geplaatst naast foto's van de situatie van nu. (544 pagina's, 1260 illustraties)

Prijs NL 80/België 85 Euro. Bestelcode AB01.

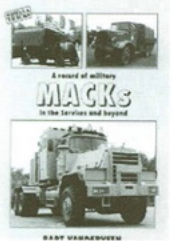
Panzers in Normandy Then and Now. E. Lefèvre. Gepubliceerd ter gelegenheid van de 40ste verjaardag van de campagne in Normandië, belicht dit boek de Duitse pantserregimenten die daar in 1944 waren gelegerd. Alle zeventien eenheden worden afzonderlijk belicht, terwijl contemporaine foto's worden afgewisseld met foto's van het Franse landschap nu. (212 pagina's, 373 illustraties)

Prijs NL 43/België 48 Euro. Bestelcode AB02.

Blitzkrieg in the West Then and Now. J.P. Pallud. Een gedetailleerd verslag van de 45 dagen tussen 10 mei en 24 juni 1940, toen de Lage Landen en Frankrijk door de Duitsers onder de voet werden gelopen. Op de bekende wijze van *Then en Now* wordt de Blitzkrieg gedetailleerd beschreven. (640 pagina's, 1880 foto's)

Prijs NL 80/België 85 Euro. Bestelcode AB05.

Military Macks. B. Vanderveen Een schitterend naslagwerk over de MACK militaire voertuigen, van 1911 tot heden. Van allerhande 4x2 en 6x4 tot indrukwekkende 6x6, 4x4 en zelfs 8x8 modellen: een lange reeks van vrachtauto's, brandweer- en reddingswagens, mobiele kranen, takelwagens, tank transporters, bussen, tankers, trekkers, opleggers, half-rupsvoertuigen, etc. Ook omgebouwde ex-legerwagens. (160 pagina's, meer dan 600 illustraties, deels in kleur)

Prijs NL 43/België 48 Euro. Bestelcode AB08.

Military Vehicles Directory. B. Vanderveen. Voor liefhebbers van militaire voertuigen, zowel op wielen als op rupsbanden, is dit naslagwerk een onmisbaar boek. Per land van Argentinië tot de USA, 23 landen in totaal, worden systematisch met foto's de militaire voertuigen beschreven. In totaal passeren meer dan 1400 modellen de revue, van Airbornescooters tot tanks. Geschreven door een autoriteit op dit gebied. (400 pagina's, 1396 illustraties)

Prijs NL 34/België 39 Euro. Bestelcode AB09.

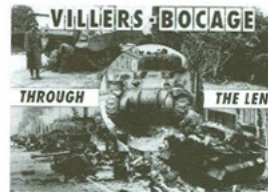
D-Day Then and Now. W.G. Ramsey, ed. In twee delen vertellen deze boeken het verhaal van een van de breedste dagen uit de wereldgeschiedenis: D-Day, oftewel 6 juni 1944. Alle facetten van de eerste dag van de geallieerde invasie worden behandeld, inclusief de vijftigjarige herdenking. De twee delen in cassette beslaan samen maar liefst 736 pagina's. (736 pagina's, ruim 1800 illustraties)

Prijs NL 118/België 123 Euro. Bestelcode AB04.

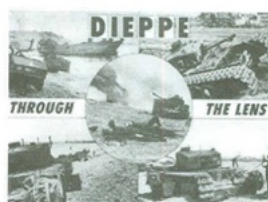
War in the Channel Islands Then and Now. Het enige Britse grondgebied dat tijdens de Tweede Wereldoorlog in Duitse handen viel, waren de Kanaal-eilanden Aldenay, Guernsey, Jersey en Sark. Elk van deze werd buitenproportioneel gefortificeerd. Dit boek beschrijft de gebeurtenissen en geeft tevens een overzicht van alle oorlogsmusea en herdenkingsplaatsen. (256 pagina's, 650 illustraties)

Prijs NL 34/België 39 Euro. Bestelcode AB17.

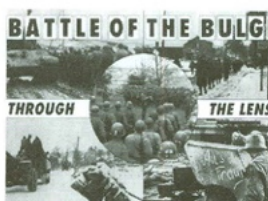
Villers-Bocage Through the lens. D. Taylor. Villers-Bocage is de plaats waar de reputatie van Duitslands beroemdste tankcommandant, Michael Wittmann, definitief werd gevestigd. In dit boek wordt de slag geanalyseerd aan de hand van origineel Duits beeldmateriaal en de getuigenissen van Wittmann zelf. (88 pagina's, 150 illustraties)

Prijs NL 32/België 37 Euro. Bestelcode AB25.

Dieppe through the lens. H.G. Henry en J.P. Pallud. Het 14de Canadian Army Tank Regiment was een van Canada's eerste pantsereenheden. De gebeurtenissen met elk van de tanks van het regiment die landden bij Dieppe wordt in detail beschreven. Daarnaast een groot aantal luchtfoto's die de positie van elk voertuig exact weergeven. (64 pagina's, 71 illustraties)

Prijs NL 27/België 32 Euro. Bestelcode AB26.

Battle of the Bulge through the lens. P.M. Vorwald. In dit boek wordt de slag om de Ardennen belicht aan de hand van uniek beeldmateriaal, gecombineerd met foto's van de huidige situatie. Op alfabetische wijze geeft Vorwald aan waar elke foto werd genomen en hij geeft handige plattegronden en aanwijzingen hoe daar te komen. (296 pagina's, ruim 1200 illustraties)

Prijs NL 52/België 57 Euro. Bestelcode AB27.

The Dams Raid through the lens. H. Euler. Het verhaal van de aanval op de Möhne en Eder dammen in de Roer, gezien door Duitse ogen. Het resultaat was vernietigend: tientallen bruggen en honderden gebouwen werden vernield en bijna 200 vierkante kilometer land stroomde onder water. Meer dan vierhonderd zeldzame foto's, documenten en verslagen van ooggetuigen vertellen het verhaal van deze spectaculaire aanval. (240 pagina's, ruim 400 illustraties)

Prijs NL 52/België 57 Euro. Bestelcode AB28.

'40-'45 Toen & Nu is een uitgave van

S.I. Publicaties BV/Quo Vadis,

Postbus 282, 6800 AG Arnhem-NL

tel : 026-4462834

fax: 026-4430824

E-mail : si@sipublicaties.nl

WEBSITE: www.sipublicaties.nl

BESTELLEN

S.I. Publicaties bv biedt een selectie van uitstekende boeken tegen scherpe prijzen. Alle bedragen zijn inclusief administratie-, verpakkings- en verzendkosten. Bestellen is zeer eenvoudig: maak het (totaal) bedrag over op onderstaand bank- of gironummer en **vermeld daarbij duidelijk de bestelcode(s)**. U ontvangt uw bestelling z.s.m., maar in ieder geval binnen 4 weken zonder verdere kosten thuis. **Vermeld bij betaling d.m.v. Girotel ook uw adres.** Nederland: Postgiro 851419 of Bankrek.nr. 554039559 t.n.v. S.I. Publicaties bv te Arnhem. België: BBL rek.nr. 335-0029683-47 t.n.v. S.I. Publicaties.

HET OVERSCHRIJDEN VAN WATEREN ZONDER BRUGGEN (1)

M. Buiten Jr. uit Huizen vond onlangs in een kringloopwinkel een boekje, getiteld *Voorschrift Inrichten Stellingen*, een uitgave van het Nederlandse Departement van Defensie, gedateerd 12 augustus 1933. Het geeft de voorschriften voor het Nederlandse leger uit die tijd voor het bouwen van verschillende soorten wegen en bruggen. In het hoofdstuk *Bruggen* gaat een deel over het overschrijden van wateren zonder bruggen, en hierin valt te lezen dat daarvoor vloten en drijfzakken konden worden gebruikt. In de eerste artikelen kunt u, in de taal van 1933, lezen aan welke eisen deze vloten moesten voldoen, in het laatste artikel wordt u alles verteld over de drijfzakken.

VLOTTEN

TOEPASSING. Hoewel voor het overschrijden van wateren bij voorkeur wordt gebruik gemaakt van bruggen, kunnen er omstandigheden zijn, waarin het slaan van bruggen voorloopig ongewenscht is, of waarin brugslag technisch onmogelijk is. Zoo zullen b.v. vloten worden gebruikt:

- bij kleine ondernemingen, waarbij brugslag te veel arbeidstijd en werkkrachten zou vergen van infanterie, cavalerie of wielrijders;
- voor het overzetten van zware voertuigen, wanneer niet wordt beschikt over den tijd en de materialen, noodig om voor deze lasten een brug te slaan;
- op groote rivieren, zolang de vuuruitwerking van den vijand brugslag nog niet toelaat, of nog geen bruggen gereed zijn;
- als reserve-overgangsmiddelen bij een terugtocht, teneinde bij vernieling van de bruggen den overgang te kunnen voortzetten en het aantal overgangspunten te vermeerderen.

INDEELING. Naar het draagvermogen worden vloten onderscheiden in:

1. vloten voor enkele manschappen;
2. vloten voor een enkel voertuig;
3. vloten voor voertuigen en troepenafdeelingen.

1 VLOTTEN VOOR ENKELE MANSCHAPPEN

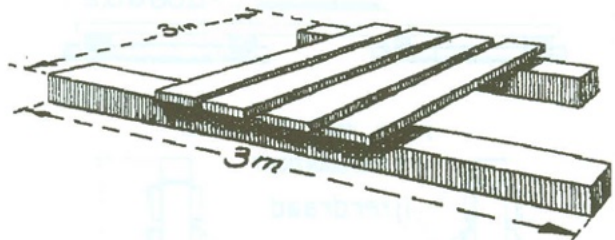
CONSTRUCTIE. Vloten voor enkele manschappen kunnen met behulp van weinig materiaal worden vervaardigd. Zij bestaan uit twee drijvende ondersteuning. Eén dezer ondersteuning moet, bij een vlot voor een staanden man, ten minste 3 m lang zijn; bij een vlot voor een zittenden man kan deze lengte kleiner zijn.

De beide ondersteuning moeten op zoodanige wijze worden verbonden door een dek, dat de buiten-oorden van de ondersteuning ten minste 2 à 3 m van elkander zijn verwijderd.

De vaste ligging van een vlot wordt bevorderd, door

de drijvende ondersteuning zoo ver mogelijk van het midden van het vlot aan te brengen.

Fig. 74. Schematische voorstelling van een vlot voor een staanden man.

Drijvende ondersteuning kunnen worden samengesteld uit **planken, balken en rondhout**, gesloten olie-, benzine- of andere **vaten en blikken, tonnen, drijfzakken** van waterdicht canvas, zeildoek of z.g. ballonstof, e.d.

In de volgende deelen zijn enkele voorbeelden gegeven van de velerlei constructies, welke mogelijk zijn.

PLANKEN-VLOT. In fig. 75 is een planken-vlot geteekend, waarop één man met uitrusting en vaarboom of pagaai kan plaats nemen. Daartoe moeten de planken a, b, c, d, e en f een inhoud hebben, voldoende om 100 kg drijfvermogen te leveren, m.a.w: inhoud van $(a+b+c+d+e+f) \times 0,4 = 100$, waarbij de inhoud moet worden berekend in dm³. Door het aanbrengen van meer hout tusschen de planken c en d, en tusschen de planken e en f, kan het drijfvermogen worden vergroot.

VLOT VAN OLIEBLIKKEN. In fig. 76 is een vlot geteekend, bestemd voor twee volledig uitgeruste manschappen. De drijvende ondersteuning zijn samengesteld uit olieblikken van 20 l, planken en ijzerdraad.

Teneinde kantelen te voorkomen, zijn de bussen zooveel mogelijk buiten het dek gehouden.

VLOTTEN VAN TONNEN. Het vlot, afgebeeld in fig. 77, heeft een ondersteuning, bestaande uit **twee tonnen** en een ondersteuning, welke door twee planken wordt gevormd. De tonnendrijver levert het

Fig. 75. Planken-vlot.

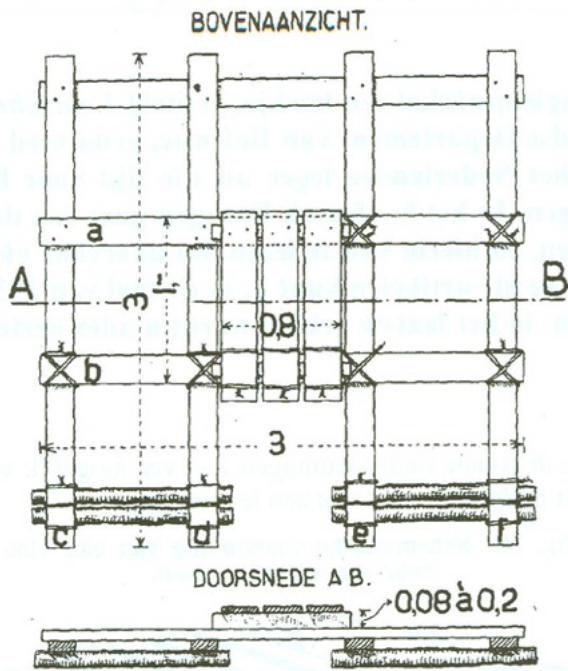
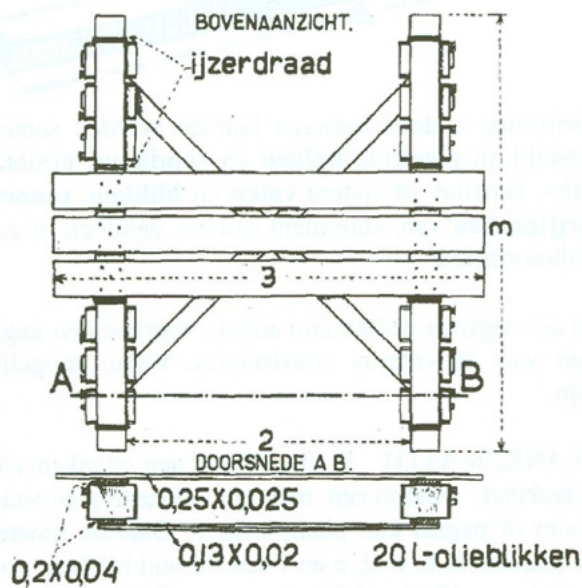

Fig. 76. Vlot voor twee man.

draagvermogen, waartoe het dek alleen boven de binnenzijde van deze ondersteuning is aangebracht; de planken dienen om kantelen te beletten. Om ongevallen te voorkomen, moeten de tonnen met touwen stevig worden bevestigd.

Het in fig. 78 afgebeelde vlot is op overeenkomstige wijze van **drie tonnen** gemaakt.

Het vlot in fig. 79 heeft **vier tonnen**. Dit vlot is vrij zwaar. Teneinde het mogelijk te maken, de drijvers afzonderlijk te water te brengen en deze daarna onderling te koppelen, zijn de drijvers zoo gemaakt, dat zij niet kantelen, wanneer zij ongekoppeld op het water drijven. De as van de tonnen is hiertoe lood-

Fig. 77. Bovenaanzicht van een vlot voor 2 à 3 man.

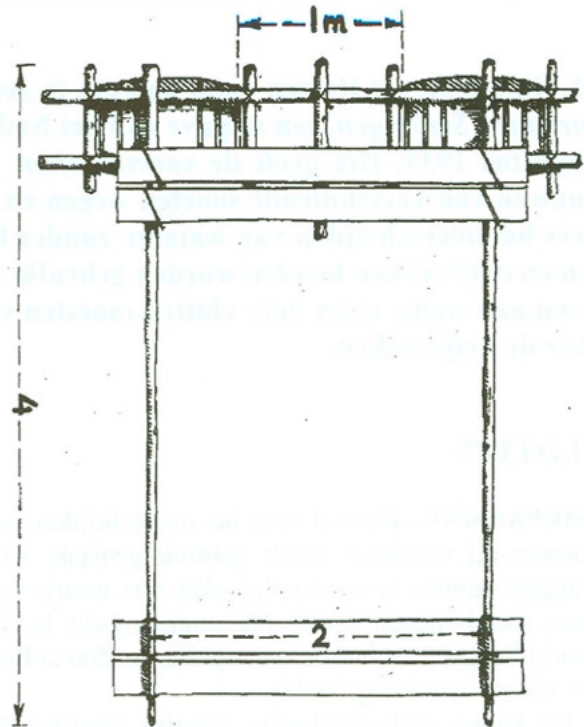
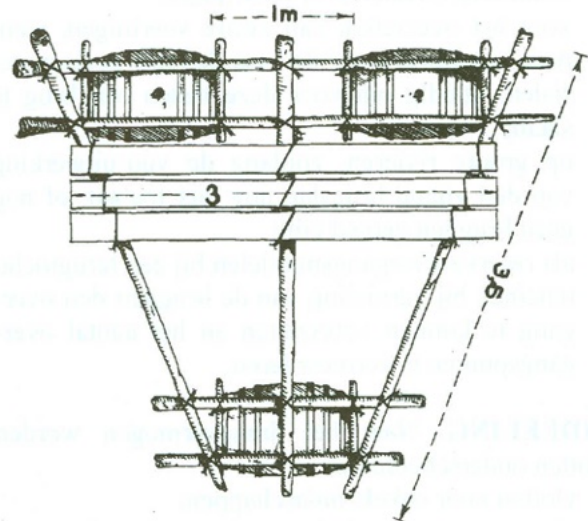

Fig. 78. Bovenaanzicht van een vlot voor 4 man.

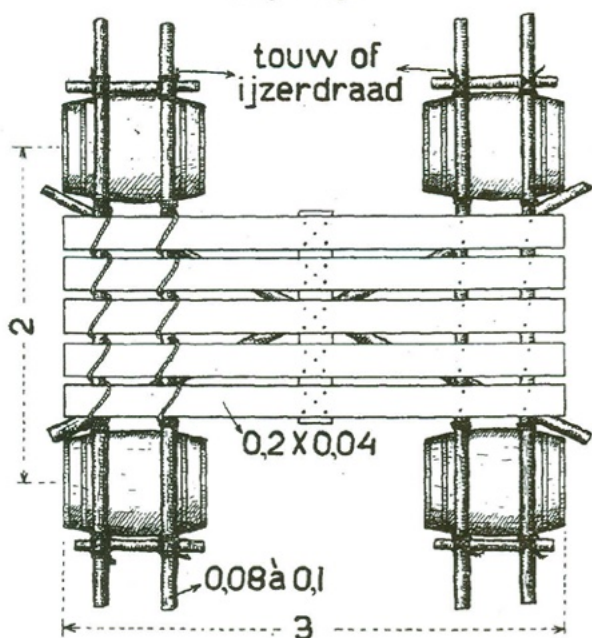

recht op de as van de ondersteuning geplaatst. Aangezien het drijfvermogen van de tonnen afhankelijk is van inhoud en eigen gewicht, en deze grootheden bij de gebruikelijke tonnen verschillen, wordt, indien deze gegevens van de tonnen niet bekend zijn, of niet voldoende kunnen worden geschat, het draagvermogen van deze vloten op de eenvoudigste wijze bepaald door het aanbrengen van een proefbelasting met manschappen. De eerste manschappen, welke op het vlot komen, moeten plaats nemen nabij den rand van het dek, beurtelings aan tegenovergestelde zijden van het vlot.

Figuur 81 toont de verschillende vloten.

(wordt vervolgd)

Fig. 79. Bovenaanzicht van een vlot van 600 à 700 kg draagvermogen.

Verklaring bij figuur 81:

- A Vlot voor een staanden man (fig. 75)
- B Vlot voor 2 man (fig. 76)
- C Vlot voor 2 à 3 man (fig. 77)
- D Vlot voor 4 man (fig. 78)
- E Vlot voor 600 à 700 kg draagvermogen (fig. 79)
- F Vlot met toepassing van draagbaar tentmateriaal.

Fig. 81 Verschillende vloten

DE LANCIER MODELBOUW

Specialisten in militaire
modellen, figuren en
boeken

Herenstraat 74
2802 KJ Gouda
Nederland

Tel: (0)182-528185
Fax: (0)182-584290
E-mail: delancier@zonnet.nl

TRUMPETER

- K-5 'Leopold' spoorwegkanon. Een absolute topper van Trumpeter! De kit komt in meer dan 1000 onderdelen met een zeer goede detaillering. Het model staat wat voor betreft de afwerking op een hoger niveau dan de kit van Dragon. De prijs: € 100,00 .

Speciaal voor de feestdagen hebben wij een zending Royal Models besteld. Veel figuren en de laatste nieuwe update sets van dit merk zijn binnen.

TRISTAR: German Artillery crew. In deze set 6 figuren voor o.a. de Hummel en de Nashorn. Bij de set worden twee messing granaten meegeleverd. € 16,00

AFV-CLUB Pak 43/41 AANBIEDING

Rond de kerst krijgen wij dit nieuwe model van AFV-Club binnen. Een erg mooi model van dit legendarische 88mm antitankkanon. Het model wordt geleverd met PE schild en aluminium loop.
Aanbiedingsprijs € 29,50

CALIBRE 35

- Van dit merk hebben wij nieuw een gelimiteerde oplage van een 88mm Flak 18 binnen. Dit model wordt geleverd met een aluminium loop en een PE-set voor het schild. € 79,50

Sinds kort in het assortiment: Het complete gamma van Mig en Blast. De winkel is weer goed gevuld voor de feestmaand, dus het loont de moeite om weer eens gezellig langs te komen. Zoals bekend staan de koffie en thee altijd klaar!

Wij leveren het nieuwe Franse magazine MODEL. Een mooi blad met iedere 2 maanden een thema. O.a. Geallieerde voertuigen in Normandië, Afrika, en Franse voertuigen in WO2. Deel 5 gaat over het Ardennen offensief. Prijs per magazine € 14,75.

PSP MODELS

Van dit merk krijgen wij rond de feestdagen een Famo conversieset binnen van de 88mm Flak 37 Selbstfahrlafette auf 18t Zugkraftwagen. Bij dit schrijven is de prijs nog niet bekend, maar we zullen deze kit samen met de Tamiya Famo voor een interessante prijs aanbieden. (bellen!)

Wij hebben nog een ruime voorraad Tamiya Willys Jeeps op voorraad!

OPENINGSTIJDEN FEESTDAGEN

MAANDAG 22 DECEMBER TM WOENSDAG 24 DECEMBER

ZATERDAG 27 DECEMBER

MAANDAG 29 DECEMBER TM WOENSDAG 31 DECEMBER

OP DEZE DAGEN IS DE WINKEL OPEN VAN 10.00 TOT 17.00